

ONGERUBRICEERD

Rapport Omgevingscan 2020

Versie 1.0

Datum
Status

17 november 2020
Definitief

Colofon

Afzendgegevens	Justitiele Informatiedienst
	Burg. Raveslootsingel 2 7607 GK Almelo Postbus 337 7600 AH Almelo www.justid.nl
Contactpersoon	Digitalisering en Archiveringsdienst
Bijlage(n)	T 088 99 890000 Omgevingscan 2020
Auteurs	Digitalisering en Archiveringsdienst

Inhoud

Colofon - 3

1 Inleiding - 9

- 1.1 Rol en functie omgevingscan - 9
- 1.2 Theoretisch kader en bronnen - 9

2 Segmenten - 11

- 2.1 Cultuur - 11
- 2.2 Kennis - 17
- 2.3 Handeling - 21
- 2.4 Technologie - 27
- 2.5 Metadata - 31
- 2.6 Informatieobjecten - 33
- 2.7 Wet- en regelgeving - 35
- 2.8 Standaardisatie - 39

3 Analyse - 41

- 3.1 Inleiding - 41
- 3.2 Idee: archiefbeheer als dienst verlenen - 41
- 3.3 Waarschuwing: *agile* financiering - 41
- 3.4 Bedreiging: verservicing van producten en diensten - 41
- 3.5 Bedreiging: overbrengen steeds vroeger - 41
- 3.6 Kans: toenemend aantal bewaarplaatsen - 42
- 3.7 Kans: *Archiving by design* - 42
- 3.8 Kans: Privacy beschermen - 42

4 Conclusie - 43

5 Literatuur - 45

1 Inleiding

1.1 Rol en functie omgevingscan

De in deze memo gepresenteerde omgevingscan (in BiSL 'statusrapportage' genoemd) is feitelijk het product van de 'check'-stap in PDCA-cyclus. Hierin worden de trends in de omgeving van de handelende ambtenaar in kaart gebracht, zodat DAD tijdig in staat is om zijn producten zodanig aan te passen dat deze in de toekomst nog steeds voldoen en waarde aan het JenV-domein toevoegen. De trends worden *van buiten naar binnen* beschouwd, omdat de handelende ambtenaar over het algemeen een trendvolger is en geen initiator.

De omgevingscan is gebaseerd op de opgedane ervaringen en diverse signaleringsproducten. In de PDCA-cyclus volgt op de omgevingscan de routekaart.

Daarnaast speelt de omgevingscan een grote rol in de visievorming voor een eventuele vernieuwde e-depotdienst, omdat a) hiermee de toegevoegde waarde van een dergelijke voorziening inzichtelijk wordt gemaakt en b) inzichtelijk wordt hoe een dergelijke dienst op zijn omgeving in moet spelen.

In figuur 1 is de Omgevingscan 2020 te zien. De rood onderstreepte trends zijn nieuw ten opzichte van de Omgevingscan 2018. In de bijlage is hiervan een grotere versie opgenomen.

1.2 Theoretisch kader en bronnen

Voor het opstellen van de Omgevingscan is voortgeborduurd op het integrale informatiemodel; een combinatie van *records continuum* model en archiveringsysteem. Deze modellen worden in de Grondslagen¹ beschreven. Hierbij geldt dat het records continuum gebaseerd is op de structuratietheorie² - daaruit vloeit dat een trend aan de structuurkant (wet- en regelgeving, standaardisatie) effecten heeft op de actiekant (handelen, technologie). Hetzelfde geldt voor de tegenstelling interpretatie (cultuur, kennis) versus object (object, metadata). Tot slot hebben trends in de verschillende takken enige invloed op elkaar. Al met al hebben we een complex conglomeraat van versterking en verzwakking van trends in de ambtelijke wereld. Enkel door deze trends te volgen kunnen we enige grip op de toekomst krijgen.

In de Omgevingscan is expliciet de handelende ambtenaar als uitgangspunt genomen en niet de eigen dienstverlening. Voor hem of haar willen we een toegevoegde waarde zijn. Over diens handelen dient het archief te onthouden wat er is gebeurd om hierover desgewenst verantwoording af te leggen.

De *Omgevingscan 2020* is zoveel mogelijk *literary warrant*. Dat betekent dat zoveel mogelijk trends gegarandeerd in literatuur terug te vinden zijn. De opgetekende trends worden breder ervaren dan in de wandelgangen van DAD. Het betreft uiteraard geen harde wetenschap; de toekomst is niet in beton gegoten.

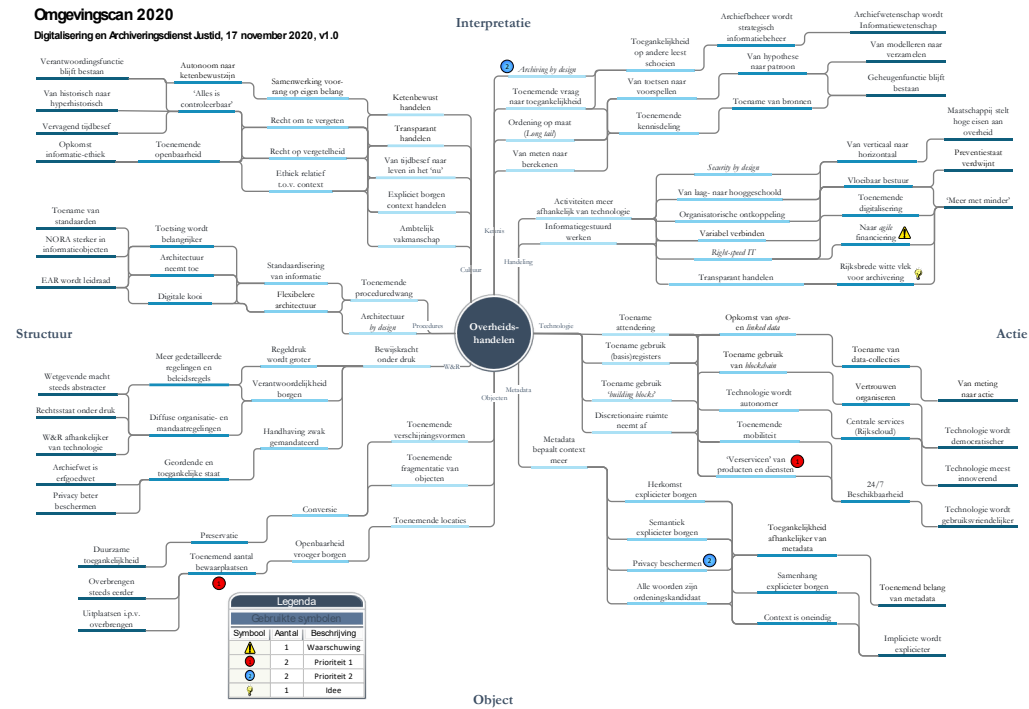
Sommige trends zijn archivarissen goed gezind, andere niet. Om deze reden zijn een aantal trends gemarkeerd met een idee (een lampje), prioriteit ('1', of '2') of waarschuwing (driehoek met uitroepteken). Dit zijn trends die (nog steeds) extra

¹ Justitiële Informatiedienst. "Grondslagen e-depotvoorziening". Almelo, versie 2.0, 7 februari 2017.

² Voor een korte inleiding zie: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Structuratietheorie>.

aandacht behoeven, omdat hieruit kansen en/of bedreigingen voor de dienstverlening kunnen ontstaan.

De geïnventariseerde trends zijn in acht segmenten opgedeeld: cultuur, kennis, interpretatie, technologie, metadata, objecten, structuur en actie.

Figuur 1: Omgevingscan 2020

2 Segmenten

2.1 Cultuur

Nr.	Cultuurtrend	Toelichting
C.1	Vermeerderen	
C.1.a	Verantwoordingsfunctie blijft bestaan	<p>De publieke waarden – eerlijkheid, voorspelbaarheid en onpartijdigheid - moeten binnen een bureaucratie gewaarborgd (en toetsbaar) zijn. Daarbij dient bedacht te worden dat een bureaucratie niet enkel organisatievorm is, maar ook een waardensysteem.³</p> <p>De verantwoordingsfunctie is bedoeld voor de samenleving om toe te kunnen zien op die bureaucratie, op het overheidshandelen. Hoe heeft een organisatie zijn mandaat opgevat, naar de letter van de wet, of wat rekbaarder?</p> <p>Dit begint zich uit te breiden naar alle vormen van elektronisch berichten verkeer die de overheid hanteert.⁴</p> <p>Zo lang Nederland een rechtsstaat is, zal het verantwoord worden van overheidshandelen reproduceerbaar moeten zijn.⁵</p>

³ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur. Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 12, 35.

⁴ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 15 juni, 2020, 3.5. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

⁵ "Archiefwet 1995". Staatsblad. 30 mei 1995, 276 editie.

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-1995-276.html>;

Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 12, 19-20. <http://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>;

Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 11, 13. <http://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>;

Knigge, G., en C.H. De Jonge van Ellemeet. "Beschikt en gewogen". Den Haag: Hoge Raad, december 2014. <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/PublishingImages/Rapport%20Beschikt%20en%20Gewogen.pdf>;

Minister van Veiligheid en Justitie. Rechtsstaat en rechtsorde. Vol. 2015–2016, 2016.

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z03540&did=2016D07194.

'Daarbij moeten de authenticiteit, integriteit, beschikbaarheid, rechtmatigheid, veiligheid en vertrouwelijkheid van de gegevens en de informatiestromen gewaarborgd blijven.'

Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 11.

Nr.	Cultuurtrend	Toelichting
C.1.b	Van historisch naar hyperhistorisch	Nederland is een netwerksamenleving geworden. ⁶ De samenleving heeft op grote schaal digitale ICT omarmd, en is een grote dataverslinder geworden. Mobiele (deels) autonome gadgets zijn gemeengoed en <i>social media</i> is nog steeds een groeimarkt. Een hyperhistorische samenleving haalt zijn grootste omzet uit (digitale) dienstverlening. ⁷
C.1.c	Vervagend tijdbesef	Nu alles direct oproepbaar lijkt te zijn, wordt geschiedenis een kwestie van digitale toegankelijkheid. Is het niet digitaal dan bestaat het niet. Is het wel digitaal en vindbaar dan is alles 'nieuws van gisteren' geworden ongeacht hoe oud de informatie feitelijk is. Achterhaalde ideeën kunnen zo nog heel lang rondzwerven zonder ontkracht te worden, omdat de ontkrachting niet gevonden wordt, of ook 'nieuws van gisteren' is. Er resteert slechts een gisteren, heden en morgen. Dit is een kenmerk van de hyperhistorische samenleving. Dat zet kwaliteit en gebruik van historische gegevens onder druk. Deze culturele trend heeft een sterke wisselwerking met elders geformuleerde trends als toenemende mobiliteit, flexibel werken en toenemende attentie. ⁸
C.1.d	Opkomst informatie-ethiek	Nu de mens als de maat der dingen is verdwenen, is er post-humanistische ethiek nodig om met technologie om te gaan. Het is geen kwestie van mens versus machine, verwevenheid met technologie is een gegeven. Verzet kan beter plaats maken voor 'kritische begeleiding'. ⁹ Voor het digitale tijdperk heeft die post-humane ethiek een alles-omvattende vorm gekregen in informatie-ethiek. ¹⁰ Of dit door de academische filosofische discipline omarmd zal worden, is vooralsnog een vraag. Een eerste opvallend verschijnsel dat hieruit voortvloeit, is bescherming van de persoonsgegevens, zie verder wet- en regelgeving en metadata.
C.2	Organiseren	

⁶ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 24, 30, 33-34, 37. <http://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>

⁷ Floridi, Luciano. Informatie. Vertaald door Tijmen Roozenboom. Amsterdam: AUP, 2014 (2010), p. 1 -6.;

Watkins, Elizabeth Anne. "Towards a Theory of HyperHistory". The Enemy, 10 september 2013. <http://theenemyreader.org/towards-a-theory-of-hyperhistory/>;

Floridi, Luciano. Informatie. Vertaald door Tijmen Roozenboom. Amsterdam: AUP, 2014, p. 9-24.

⁸ Graaf, Beatrice de. "Dwalen in landschap van de tijd". NRC. 23 april 2016.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2016/04/23/dwalen-in-landschap-van-de-tijd-1611290-a274317>

⁹ Floridi, Luciano. Informatie. Vertaald door Tijmen Roozenboom. Amsterdam: AUP, 2014 (2010), p. 111-127;

Anderson, Chris. The long tail: waarom we in de toekomst minder verkopen van meer. Vertaald door Ypie Veenstra. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2004, p. 217-220;

Berger, Lynn. "Tijd om dingen serieus te nemen". De Correspondent. 30 april 2016.

<https://decorrespondent.nl/4404/Tijd-om-dingen-serieus-te-nemen/205409051496-24e6cdf0>.

¹⁰ Floridi, Luciano. The Ethics of Information. 4 vols. Principia Philosophiae Informationis 2. Oxford: Oxford University Press, 2013.

Nr.	Cultuurtrend	Toelichting
C.2.a	Autonomie naar ketenbewustzijn	Van oudsher zijn de uitvoeringsorganisaties in het justitiële domein autonoom van aard, omdat de voortdurende herinterpretatie in bijvoorbeeld de strafrechtketen een autonome afhandeling vraagt. De ketenpartners worden vaak ook individueel afgerekend op hun 'eigen' prestaties. Sinds de Algemene Rekenkamer de spreekwoordelijke steen in de vijver heeft gegooid, is de Minister zich bewust geworden dat het om de prestaties van de gehele keten gaat. Deze bewustwording strekt zich mogelijk uit tot de andere justitiële ketens. De cultuuromslag van autonomie naar ketenbewustzijn is gaande, zonder het eigene te verliezen. ¹¹
C.2.b	'Alles is controleerbaar'	In de hyperhistorische samenleving is het niet meer gewenst dat iemand, zeker een ambtenaar in functie niet, informatie heeft gemist. Dit resulteert in cultuur met een permanente datahonger.
C.2.c	Toenemende openbaarheid	Informatie-ethiek schrijft niet voor wat ethisch is, dat is afhankelijk van de context. ¹² Het is een 'niet-modernistische ethiek' die zich richt op <i>hoe</i> we dingen willen. In plaats van kiezen tussen zinloos verzet en kritiekloze omarming. Hoe gaan we met <i>big data</i> om, met <i>smart-technologies</i> , etc. ¹³ De communicatie met het publiek wordt steeds belangrijker. Dit onder het adagium 'open, tenzij'. "Recente wetgevingsinitiatieven beogen dat juridisch te verankeren, met name het initiatiefvoorstel Wet open overheid." ¹⁴ "Openbaarheid van bestuur rukt steeds verder op: eerst als afdwingbaar recht, waartegen ambtelijke diensten achterhoedegevechten voerden, nu als zelfbewust omarmde onvermijdelijkheid." ¹⁵ "Het verstrekken van elektronische berichtgeving die in deze moderne tijd eerder een vervanging zijn van spraak dan van schrift, brengt veel verwarring en onzekerheid met zich mee." ¹⁶

¹¹ Algemene Rekenkamer. "Prestaties in de strafrechtketen". 's-Gravenhage: Algemene Rekenkamer, 9 februari 2012.

https://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2012/02/Prestaties_in_de_strafrechtketen;

Strafrechtketen, Ambitie en doelen van de ketensamenwerking, zonder datum, geraadpleegd op 30 juni 2020. <https://www.strafrechtketen.nl/onderwerpen/ambities>

¹² Floridi, Luciano. The ethics of information. 4 vols. Principia Philosophiae Informationis 2. Oxford: Oxford University Press, 2013, p. 64, 108-109.

¹³ Berger, Lynn. "Tijd om dingen serieus te nemen". De Correspondent. 30 april 2016. <https://decorrespondent.nl/4404/Tijd-om-dingen-serieus-te-nemen/205409051496-24e6cdf0>.

¹⁴ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 3.4. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

¹⁵ Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 12. <http://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>;

Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 12, 17. <http://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

¹⁶ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 15 juni 2020, 3.5. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

Nr.	Cultuurtrend	Toelichting
C.3	Borgen	
C.3.a	Samenwerking voorrang op eigenbelang	Als ketenbewustzijn prevaleert boven autonomie zal dat in de manier van doen moeten worden verankerd. Dat betekent dat samenwerking met ketenpartners boven eigen organisatiebelangen kan (moet) gaan.
C.3.b	Recht om te vergeten	Als alles controleerbaar is, is het niet meer acceptabel om je te permitteren dat iets is vergeten. Dat drijft tot bewaren van alles en iedereen. ¹⁷ Dat heeft onmiskenbaar sociale consequenties. ¹⁸ "Het weglakken van namen van ambtenaren kan, vanwege het wél noemen van functies en afdelingen, niet verhinderen dat deze informatie in veel gevallen 'de facto' tot personen herleidbaar is. Ambtenaren zullen hierdoor minder ruimte voelen om intern vrijelijk van gedachten te wisselen en waar nodig de minister en hun ambtelijke meerderen de voor de kwaliteit van de besluitvorming noodzakelijke tegenspraak te bieden. Maar het leidt ook tot gevoelens van onveiligheid en krampachtigheid die het dagelijks ambtelijk functioneren belemmeren." ¹⁹
C.3.c	Recht op vergetelheid	In een permanent 'nu' is oude geschiedenis de dag van gisteren geworden. Daarnaast kan alles met alles gekoppeld worden, zodat doelbinding vervaagt. Het recht op privacy staat daarmee onder druk. In de huidige rechtsstaat verdient iedereen een tweede kans. Niet alles mag bewaard of hergebruikt worden. Tegelijk lijkt privacy voor steeds minder mensen een issue te zijn: 'Ik heb toch niets te verbergen'. Dat kan ertoe leiden dat mensen die wel vergeten willen worden iets te verbergen hebben en dus verdacht zijn. Dat laatste is nog maar de vraag, want er bestaat verschil tussen de biologische en de digitale herinnering. En ook tussen geheugen van het individu en de overheid, dat op vorige verschil lijkt. Recht op vergetelheid is echter niet vanzelfsprekend of gewenst. ²⁰ Anonimiseren van gegevens is niet in alle gevallen afdoende om niet tot een natuurlijk persoon te kunnen komen. Alle gegevens zijn in bepaalde combinaties persoonsgegevens geworden. ²¹

¹⁷ Erfgoedinspectie. "Een dementerende overheid?" Rapport, 1 februari 2005.

<https://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2005/02/01/dementerende-overheid>;

Floridi, Luciano. The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality. First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 17-22;

"Bestuurders waarschuwen voor gevolgen van 'digitale dementie'". Binnenlands Bestuur Digitaal, 24 april 2015. <https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/nieuws/bestuurders-waarschuwen-voor-digitale-dementie.9472036.lynkx>.

¹⁸ Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016, p. 113-116. www.deloitte.com/us/techtrends2016.

¹⁹ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 15 juni 2020, 3.5. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

²⁰ Buruma, Ybo. "Het recht op vergetelheid. politieke en justitiële gegevens in een digitale wereld". In De staat van informatie, 165-222. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2011, p. 201, 209. <https://public.ebib.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=675605>.

'We zullen zien dat het digitale geheugen beter past bij de administratieve rationaliteit van de overheid, terwijl het biologische geheugen kenmerken heeft die belangrijk waren in het maatschappelijk leven tot nu toe.'

²¹ Floridi, Luciano. The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality. First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 101-116;

Nr.	Cultuurtrend	Toelichting
C.3.d	Ethiek relatief ten opzichte van context	De handelende ambtenaar moet inzichtelijk kunnen krijgen wat er gaat veranderen wanneer er van een afstand wordt gekeken en gehandeld. ²² Ethisch handelen is altijd relatief binnen een bepaalde context. ²³ Dat betekent dat de context waarin wordt gehandeld bekend moet zijn en dus moet worden geborgd.
C.4	Creëren	
C.4.a	Ketenbewust handelen	Als ketenbelangen boven eigen belangen is geïnternaliseerd, zal de ambtenaar ketenbewust gaan handelen. ²⁴ De blik moet naar buiten worden gericht en daarbij ook uitdrukkelijk naar de samenleving. ²⁵
C.4.b	Van tijdbesef naar leven in het 'nu'	De handelende ambtenaar gaat gelijk de samenleving steeds meer in het 'nu' leven. Zijn hoge verwachtingspatroon wordt hetzelfde als het patroon dat hij/zij als burger heeft. In die cultuur gaat de ambtenaar aan het werk.
C.4.c	Transparant handelen	Onze post-humanistische maatstaven kunnen we, in samenspraak met de technologie, prima vormgeven, handhaven en naar handelen. ²⁶
C.4.d	Expliciet borgen context van handelen	De (vroeger of later opkomende) vraag of er in een bepaalde situatie correct is gehandeld, is afhankelijk van die situatie. Dezelfde handeling kan in verschillende contexten verschillend beoordeeld worden. Het is dus van belang de context waarbinnen wordt gehandeld vast te leggen.

WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 42-43, 75, 115.

http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

²² Berger, Lynn. "Tijd om dingen serieus te nemen". De Correspondent. 30 april 2016.

<https://decorrespondent.nl/4404/Tijd-om-dingen-serieus-te-nemen/205409051496-24e6cdf0>.

²³ Floridi, Luciano. The ethics of information. 4 vols. Principia Philosophiae Informationis 2. Oxford: Oxford University Press, 2013, p. 108-109.

²⁴ Algemene Rekenkamer. "Prestaties in de strafrechtketen". 's-Gravenhage: Algemene Rekenkamer, 9 februari 2012.

http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2012/02/Prestaties_in_de_strafrechtketen.

²⁵ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 14-15. <http://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

²⁶ Mittelstadt, Brent Daniel, and Luciano Floridi. "The Ethics of Big Data. Current and Foreseeable Issues in Biomedical Contexts." Science and Engineering Ethics, May 23, 2015. doi:10.1007/s11948-015-9652-2.

Nr.	Cultuurtrend	Toelichting
C.4.e	Ambtelijk vakmanschap	<p>De ambtenaar ondervindt in zijn werk concurrentie van externe <i>consultants</i>, onderzoekers, commissieleden, etc. De ambtenaar is een netwerker geworden die alle invalshoeken bundelt.²⁷</p> <p>Echter, “[...] ‘ambtelijk vakmanschap’ moet weer op de voorgrond staan en er moet een hernieuwd ‘esprit de corps’ worden ontwikkeld zodat de onmisbare bijdrage van ambtenaren in een veranderend politiek bestel beter tot zijn recht komt.”²⁸</p> <p>“Bureaucratie maakt de omgang met de wereld rustig en voorspelbaar.”²⁹;</p> <p>Of deze kiem voor een trend beklijft zal de komende jaren blijken.</p>

²⁷ Hart, Paul ‘t. “Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager”. NSOB, 2014. <http://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

²⁸ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 15 juni 2020, 4.6. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>.

²⁹ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 23.

2.2 Kennis

Nr.	Kennistrend	Toelichting
K.1	Vermeerderen	
K.1.a	Archiefwetenschap wordt informatiewetenschap	Archiefwetenschap heet inmiddels <i>Archival and Information Studies</i> . ³⁰ Daarmee is archiefwetenschap een onderdeel van de grotere wereld van informatiewetenschap geworden. De ruimtetijd waarop archiefwetenschap zich richt, zou te omschrijven zijn als de langere termijn. Het gaat daarbij om de betekenis van de bewaarde informatie. ³¹ Waarmee archiefwetenschap zich feitelijk ontpopt tot een vorm van strategisch informatiemanagement/-beheer. Paradoxaal genoeg moet de archivaris daarvoor al aan de voorkant gaan optreden, vanaf het moment dat een informatievoorziening wordt ontworpen. ³²
K.1.b	Van modelleren naar verzamelen	In de historische samenleving werkt de wetenschap met modellen, in de hyperhistorische gemeenschap wordt vooral veel <i>big data</i> verzameld. ³³
K.1.c	Geheugenfunctie blijft bestaan	Kennis kan enkel drijven op geheugen en toegankelijkheid van geheugen. Alle vastgelegde kennis over de samenleving door de tijd heen genereert het collectieve geheugen van die samenleving. De geheugenfunctie is voor kortere tot middellange termijn noodzakelijk om de verantwoordingsfunctie vorm te kunnen geven en burgers gelijk te kunnen behandelen. ³⁴
K.2	Organiseren	

³⁰ UvA, Archival and Information Studies (Media Studies), geraadpleegd op 3 juli 2020. <https://www.uva.nl/m-programmas/gsh/dual-masters/archival-and-information-studies-heritage-studies/archival-studies-heritage-studies.html?origin=znSrDUT%2BQ5uz6dso72fBmw>

³¹ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 14.

³² Evans, Joanne. "Designing dynamic descriptive frameworks". Archives and Manuscripts 42, nr. 1 (2 januari 2014): 5–18. doi:10.1080/01576895.2014.890113.

³³ Floridi, Luciano. The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality. First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 13-17, 129-131; WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 34. http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

³⁴ "Archiefwet 1995". Staatsblad. 30 mei 1995, 276 editie. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-1995-276.html>.

Nr.	Kennistrend	Toelichting
K.2.a	Archiefbeheer wordt strategisch informatiebeheer	<p>Door de toegenomen baanmobiliteit (externe inhuur, tijdelijke contracten, frequenter wisselen van functie, programmatische en projectmatige aanpak) is het organisatorisch geheugen kortstondiger.³⁵ Medewerkers zijn minder goed op de hoogte. Daardoor moet meer worden vertrouwd op reeds vastgelegde informatie. Informatievoorziening wordt een strategische productiefactor.³⁶</p> <p>Gezien het traditionele lange termijn perspectief van archiefwetenschap is dit noodzakelijke kennis om binnen de informatiewetenschap de strategie van informatiemanagement en –beheer vorm te geven.</p> <p>Dit vormt een kans voor de ontwikkeling van de dienstverlening. Tot op heden hebben we de operationele archiveringsprocessen links laten liggen, maar voor klanten die dat willen, zou je die dienst ook kunnen verlenen. Zie ook Rijksbrede witte vlek voor archivering.</p>
K.2.b	Van hypothese naar patroon	<p>Modellen worden getoetst met hypothesen, <i>big data</i> worden onderzocht op patronen. Iedere hyperhistorische organisatie is op zoek naar zijn eigen kleine patronen om de werkelijkheid te benaderen. Iedere historische organisatie stelt een hypothese en toetst die in de praktijk.³⁷</p>
K.2.c	Toename van bronnen	<p>Het verzamelen van informatie leidt tot een toename van bronnen waaruit informatie kan worden verzameld. Ook het geautomatiseerd doorzoeken van ongestructureerde informatie is met behulp van Big Data-technieken binnen de mogelijkheden gekomen.³⁸</p> <p>De herkomst van de informatie moet vaststaan, anders wordt de handelende overheid een casino. Betrouwbaarheid, integriteit, en authenticiteit van data en informatie is van groot belang in veiligheidsdomein.³⁹ Willekeur in de behandeling van burgers ligt dan op de loer en dit zet de rechtsstaat onder druk.⁴⁰</p>

³⁵ Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 14. <http://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>;

Veldhuisen, Aris van, en Dominique Snel. "Integriteit in ontwikkeling. Implicaties van trends en ontwikkelingen voor de integriteit van het openbaar bestuur". Utrecht: Andersson Elffers Felix, 26 september 2014, p. 20.

³⁶ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 10.

³⁷ Floridi, Luciano. The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality. First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 129-131; WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 38, 43-44. http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

³⁸ Banerjee, Kyle, en Max Johnson. "Improving Access to Archival Collections with Automated Entity Extraction". The Code4Lib Journal, nr. 29 (15 juli 2015). <http://journal.code4lib.org/articles/10726>.

³⁹ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 15.

⁴⁰ WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 40, 67.

Nr.	Kennistrend	Toelichting
3.3	Borgen	
K.3.a	Toegankelijkheid op andere leest schoeien	Duurzame toegankelijkheid op de lange termijn is een relatief onontgonnen gebied in de informatiewetenschap. De oude discipline der archiefwetenschap kan hiervoor modellen aandragen. Toegankelijkheid van informatie voor de langere termijn staat nu onder druk. Oude <i>big data</i> wordt vervangen door nieuwe <i>big data</i> . De helft is rotzooi, maar welke helft?
K.3.b	Van toetsen naar voorspellen	De in <i>big data</i> ontdekte patronen leiden naar voorspellingen voor de werkelijkheid in de hyperhistorische gemeenschap. De historische gemeenschap doet het door daadwerkelijk te gaan meten wat men wil weten. ⁴¹
K.3.c	Toenemende kennisdeling	Meer informatiebronnen vragen om meer toegankelijkheid, op meerdere wijzen. Dit kan geautomatiseerd gebeuren, maar dit is nog in ontwikkeling. ⁴² Deze trend blijft zich in 2018 doorzetten. ⁴³ De toenemende vraag naar kennis uitwisseling hiervan ⁴⁴ is voor een e-depot van belang en rechtvaardigt onderzoek naar zoekmachines en betere vastlegging van de herkomst. Zie ook <i>herkomst explicieter borgen</i> onder metadata.
K.4	Creëren	
K.4.a	Toenemende vraag naar toegankelijkheid	Door de toenemende vraag naar toegankelijkheid wordt de handelende ambtenaar voor zijn gevoel geconfronteerd met onvolledige of onvindbare informatie, omdat de informatie er wel is, maar niet door hem/haar gevonden kan worden.
K.4.b	Ordering op maat (<i>Long tail</i>)	Informatie kan op vele manieren geordend worden naar gelang de behoefte van de ambtenaar. Bijvoorbeeld met een ad hoc ordering met behulp van een zoekmachine of AI ⁴⁵ . Ordering op maat hangt sterk samen met het fenomeen van de 'long tail'. Hierin is een grootste deel van de populatie op zoek naar heel veel verschillende zaken. ⁴⁶

https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

⁴¹ WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 44. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

⁴² Schatsky, David, en Craig Muraskin. "Beyond bitcoin. Blockchain is coming to disrupt your industry", 7 december 2015. <https://dupress.com/articles/trends-blockchain-bitcoin-security-transparency/>.

⁴³ Briggs, Bill, and Chris Hodgetts. "Tech Trends 2018. The Symphonic Enterprise." Londen: Deloitte, 2017, p. 41-45. <https://www2.deloitte.com/insights/us/en/focus/tech-trends.html>

⁴⁴ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 14.

⁴⁵ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 16.

⁴⁶ Anderson, Chris. The long tail: waarom we in de toekomst minder verkopen van meer. Vertaald door Ypie Veenstra. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2004.

Zie ook: <http://www.thelongtail.com/>

Nr.	Kennistrend	Toelichting
K.4.c	Van meten naar berekenen	<p>De ambtenaar wordt geconfronteerd met (kleine) patronen die door AI of algoritmes zijn ontdekt. Zijn handelen is daarmee verplaatst naar diegene die het algoritme heeft geschreven. De verantwoording voor wie wat doet gaat dan schuiven en moet goed worden vastgelegd.</p> <p>Het ontdekken van kleine patronen is een kwestie van AI, <i>machine learning</i>, en/of algoritmes loslaten op big data; puur rekenwerk naar 'verbanden'. Dat is overigens niet geheel probleemloos toe te passen. In traditionele wetenschap wordt gemeten of de toets voldoet.⁴⁷</p>
K.4.d	<i>Archiving by design</i> 	<p>"Een ordelijke informatiehuishouding van het Rijk begint bij een ordelijke informatiehuishouding van individuele ambtenaren en bestuurders. Door digitalisering is bijna iedereen binnen het Rijk zelf archivaris geworden."⁴⁸</p> <p>Archiveren <i>by design</i> is het concept waarmee nieuwe informatievoorzieningen inclusief archivering kunnen worden getekend en gebouwd.⁴⁹</p>

⁴⁷ WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 81-84.

https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

⁴⁸ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 21.

⁴⁹ Nationaal Archief, Archiveren by design, geraadpleegd op 3 juli 2020.

<https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/archiveren-by-design>.

2.3 Handeling

Nr.	Handelingtrend	Toelichting
H.1	Vermeerderen	
H.1.a	Maatschappij stelt hoge eisen aan overheid	Burgers verwachten van de overheid dat zij meer geld en middelen hebben dan zij zelf. ⁵⁰
H.1.b	'Meer met minder'	Dit adagium van kabinet Balkenende II (2003-2006) is meer dan ooit geldig, al lijkt het einde van het neo-liberale tijdperk in zicht te komen. ⁵¹ Het is in ieder geval de mores van de huidige begrotingssystematiek. ⁵² Het organiseren en ordening van de omgeving (doelrationalisatie) m.b.v. ICT ligt dan voor de hand. Deze doelrationalisatie heeft echter ook een keerzijde; niet alles is standaard in de realiteit. ⁵³ Automatisering van processen, waaronder ook data-analyse, levert tijdwinst op en scheelt dus mensuren en dus geld. ⁵⁴ Tot slot, zal assetmanagement een steeds grotere rol spelen om de kosten beheersbaar te houden. ⁵⁵
H.1.c	Preventiestaat verdwijnt	"Binnen de Bestuurskunde is het pleit allang beslecht: interactief bestuur heeft de toekomst, de preventiestaat is grotendeels een achterhoedegevecht." In de praktijk is het nog niet zo ver. ⁵⁶
H.2	Organiseren	

⁵⁰ KPMG. "Emerging Trends in Infrastructure 2016". Foresight. A global infrastructure perspective. KPMG Global, 13 januari 2016, Trend 7. <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2016/01/emerging-trends-in-infrastructure.html>.

⁵¹ Bregman, Rutger, Het tijdperk van het neoliberalisme loopt ten einde. Wat komt ervoor in de plaats? De Correspondent, 14 mei 2020.

⁵² Minister van Binnenlandse Zaken. Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2005. Vol. 2004/2005, 2006. <https://parlis.nl/pdf/kamerstukken/KST87632.pdf>;

Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 16. <https://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>.

⁵³ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur. Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 38-40.

⁵⁴ WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 68. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

⁵⁵ KPMG "Emerging Trends in Infrastructure 2016". Foresight. A global infrastructure perspective. KPMG Global, 13 januari 2016, Trend 4. <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2016/01/emerging-trends-in-infrastructure.html>.

⁵⁶ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 25. <https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

Nr.	Handelingstrend	Toelichting
H.2.a	Van verticaal naar horizontaal (Was: toename ketensamenwerking)	<p>Overheidsorganisaties worden in toenemende mate afgerekend op hun ketenprestaties, terwijl hun <i>targets</i> vaak nog bedrijfsspecifiek zijn. Er wordt steeds meer samengewerkt in ketens en netwerken. "In deze netwerkverbanden maakt verticale aansturing plaats voor horizontale ketensturing."⁵⁷ Eén uiting hiervan is dat binnen JenV 'opgavegericht werken' een steeds stevigere positie in de organisatie krijgt. Samen met partijen buiten het ministerie wordt in beeld gebracht wat er in de samenleving speelt en wat nodig is om maatschappelijke problemen aan te pakken.</p> <p>Daarbij komt de voortschrijdende eenwording in Europe en de globalisering. Het werk wordt internationaler.⁵⁸ 'Sturing is nu het bewegen van een heel netwerk van publieke en private organisaties, waarin elke organisatie eigen machtsmiddelen heeft, eigen afhankelijkheden en eigen belangen.'⁵⁹</p> <p>Ook bij JenV speelt de vervaging tussen publiek en privaat: "Goede informatie-uitwisseling tussen publieke en private partners is onontbeerlijk in de strijd tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit."⁶⁰</p>
H.2.b	Vloeibaar bestuur	<p>'Met vloeibaar bestuur doelen we op het verschijnsel dat organisatieonderdelen van de overheid niet meer per se harde grenzen kennen, maar dat ze bewust zo gemaakt zijn dat ze kunnen meebewegen met wat er om hen heen gebeurt. Niet brokkelig, waarbij schuring maakt dat er stukken afvallen, maar eerder kneedbaar, plastisch, buigzaam, vloeibaar.' 'De organisatie wordt dan letterlijk vloeibaar en volgend aan de problematiek.'⁶¹</p> <p>Overheidsorganisaties willen gelijk het bedrijfsleven steeds flexibeler kunnen inspelen op hun omgeving; van 'statisch' naar 'wendbaar'.⁶²</p>

⁵⁷ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 8, 23, 25.

⁵⁸ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 10.

⁵⁹ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur. Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 60.

⁶⁰ Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving - Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding Georganiseerde Criminaliteit, Brief van de minister van J&V van 18 oktober 2019 aan Tweede Kamer ter aanbieding van de contouren breed offensief tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit, kenmerk 2728693, 18 oktober 2019, p. 3. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/10/18/brief-tweede-kamer-contouren-breed-offensief-tegen-georganiseerde-ondermijnende-criminaliteit> (brief) en <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/10/18/contouren-offensief-tegen-georganiseerde-ondermijnende-criminaliteit> (nota als bijlage);

⁶¹ Steen, Martijn van der, en Mark van Twist. Veranderende vernieuwing. Op weg naar vloeibaar bestuur. Den Haag: NSOB, 2010, p. 43-46. <http://www.nsob.nl/publicatie/veranderende-vernieuwing-op-weg-naar-vloeibaar-bestuur/>.

⁶² Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 21.

Nr.	Handelingstrend	Toelichting
H.2.c	Rijksbrede witte vlek voor archivering 	"De informatiehuishouding binnen de overheid blijkt, ook door reorganisaties en bezuinigingen in het verleden, maar evenzeer door onvoldoende prioriteit voor het prozaïsche werk van archiveren en administreren, lang niet altijd op orde." ⁶³ Dit is een idee voor aanvullende dienstverlening op dit vlak. Tot op heden hebben we de operationele archiveringsprocessen links laten liggen, maar voor klanten die dat willen, zou je die dienst ook kunnen verlenen.
H.2.d	Toenemende digitalisering	De idee bestaat dat automatisering tot efficiënter en effectiever handelen leidt. Handelingen worden daarmee steeds afhankelijker van de digitale informatievoorziening. "De afhankelijkheid van gedigitaliseerde processen en systemen is zo groot geworden dat aantasting kan leiden tot maatschappij ontwrichtende schade. Analoge alternatieven en terugvalopties zijn vrijwel afwezig." ⁶⁴
H.2.e	Naar <i>agile</i> financiering 	Financiering van informatievoorziening gaat achterlopen bij de moderne <i>agile</i> werkwijze waarbij niet zoals voorheen de eindresultaten bekend zijn. Dat betekent dat de financiering ook meer <i>agile</i> zal moeten worden. ⁶⁵
H.3 Borgen		
H.3.a	Organisatorisch ontkoppelen	Organisatorisch ontkoppelen verwijst naar het losmaken van bepaalde, als vanzelfsprekend verbonden geachte taken, functies, verantwoordelijkheden, middelen uit bestaande organisatieverbanden. Dit kan rond bepaalde thema's (programmaministeries, projectdirecties), maar ook vanuit overwegingen van organisatorische aard (samenbrengen ondersteunende functies). ⁶⁶ "Om complexe vraagstukken integraal aan te kunnen pakken zullen ambtenaren daarom meer gaan werken op basis van thema's of specifieke projecten die de departementen overstijgen." ⁶⁷ De informatievoorziening moet deze organisatorische ontkoppeling kunnen faciliteren. ⁶⁸

⁶³ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 3.4.

<https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

Erfgoedinspectie. "Onvoltooid digitaal. De kwaliteit van de digitale archieven bij de organisaties van de Rijksoverheid". 's-Gravenhage, 24 november 2015.

<https://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2015/11/24/onvoltooid-verleden>.

⁶⁴ Centrale Eenheid Strategie (CES) JenV. "Strategisch Omgevingsbeeld 01". 2019/2020, p.14.

⁶⁵ Buchholz, Scott en Bill Briggs. "Tech trends 2020". Deloitte Insights, 2020, p. 43.

https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/tech-trends-2020/DI_TechTrends2020.pdf

⁶⁶ Steen, Martijn van der, en Mark van Twist. "Veranderende vernieuwing. Op weg naar vloeibaar bestuur". Den Haag: NSOB, 2010, p. 17, 22-23, 41-42.

<https://www.nsob.nl/publicatie/veranderende-vernieuwing-op-weg-naar-vloeibaar-bestuur/>.

⁶⁷ Future Lab. "De informatiehuishouding van het Rijk in 2030". Versie: april 2020, p. 23.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/04/01/future-lab---de-informatiehuishouding-van-het-rijk-in-2030>

⁶⁸ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 21.

Nr.	Handelingstrend	Toelichting
H.3.b	Variabel verbinden	<p>Werkprocessen worden steeds dynamischer, verwerken steeds meer informatie en staan onder grotere tijdsdruk. 'Meer met minder' en 'vloeibaar bestuur' heeft effecten op de werkvloer. Variabel verbinden is gericht op het benutten van expertise, ervaring, kennis en draagvlak – binnen het netwerk in plaats van de hiërarchische organisatie – voor het oplossen van complexe vraagstukken.⁶⁹</p> <p>Dat betekent dat de ondersteunende informatievoorziening en het delen van informatie moet worden toegesneden op de voortdurende veranderende werkprocessen. Een snellere ontwikkelmethodiek en <i>agile</i> werken is in opkomst om hierop met ICT-middelen in te kunnen spelen.</p> <p>Ook vervagen de grenzen tussen de verschillende (veiligheids)domeinen. 'Dataficatie' van de samenleving en vermenging van het gewone leven met het leven online draagt hieraan bij. Namens welke mandaathouder de ambtenaar aan het handelen is, wordt dan diffuus.⁷⁰</p>
H.3.c	Van laag- naar hooggeschoold	<p>Ketenbelangen en flexibel kunnen inspelen vraagt een steeds hoger niveau van de medewerkers, die breed inzetbaar moeten zijn.⁷¹</p> <p>Dergelijke medewerkers willen autonomie, geen procedurele beperkingen; zij willen flexibel, snel en zelfstandig kunnen werken.⁷²</p> <p>Bovendien vraagt de hoogstaande technologie om steeds meer kennis. Daar tegenover staat de afname van laaggeschoolde banen, die meer en meer door technologie kunnen worden overgenomen.⁷³</p>

⁶⁹ Steen, Martijn van der, en Mark van Twist. "Veranderende vernieuwing. Op weg naar vloeibaar bestuur". Den Haag: NSOB, 2010, p. 42.

<http://www.nsob.nl/publicatie/veranderende-vernieuwing-op-weg-naar-vloeibaar-bestuur/>.

⁷⁰ Schuilenburg, Marc. "Orde in Veiligheid. Een Dynamisch Perspectief". Den Haag: Boom Lemma uitgevers, 2012;

Veldhuisen, Aris van, en Dominique Snel. "Integriteit in ontwikkeling. Implicaties van trends en ontwikkelingen voor de integriteit van het openbaar bestuur". Utrecht: Andersson Elffers Felix, 26 september 2014, p. 29;

WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 68-69. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf;

Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 9. <https://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>.

⁷¹ Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 19. <https://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>.

⁷² Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 17, 19. <https://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>.

⁷³ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 27.

Nr.	Handelingstrend	Toelichting
H.3.d	<i>Security by design</i> (Was: toenemende security)	Beveiliging en privacy komen in toenemende mate in de belangstelling te staan en de organisatie kan hier (letterlijk) op worden afgerekend. Dit wordt in toenemende mate een belangrijk aandachtspunt en vormt een afbreukrisico voor huidige dienstverlening. ⁷⁴ De verwachting is dat cybersecurity steeds vaker gezien wordt als vitaal onderdeel van de organisatie en dat bijbehorende professionals worden aangetrokken. <i>Security</i> komt gaandeweg in de trend van het <i>by design</i> terecht.
H.3.e	<i>Right-speed IT</i>	Een succesvolle organisatie weet de informatievoorziening op tijd en op maat aan zijn primaire proces te leveren. De toename van de dynamiek vraagt niet uitsluitend om <i>agile</i> ontwikkelmethodieken, maar ook om portfoliomanagement, <i>buy before build</i> , <i>multi modal delivery</i> , DevOps, etc. Kortom, om <i>right-speed IT</i> ; de juiste snelheid passend bij het proces. ⁷⁵
H.3.f	Transparant handelen	Met de transitie van archiefbeheer naar informatiebeheer komt de verantwoordings- en geheugenfunctie in toenemende mate onder druk te staan. Informatie is steeds meer voor een korte periode toegankelijk. Dit staat op gespannen voet met de cultuurtrend die meer openbaarheid van overheidshandelen nastreeft. De WOB-problematiek is de uitkomst van dit spanningsveld. ⁷⁶ Deze problematiek heeft zelfs een nieuw werkwoord opgeleverd: 'wobben'. ⁷⁷ Er wordt vaak verwacht dat moderne ICT dit probleem 'oplost'. Het is echter geen technisch probleem. Strategisch informatiebeheer moet daar een antwoord op formuleren.
H.4	Creëren	

⁷⁴ Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. "Meldplicht datalekken Wet bescherming persoonsgegevens". Zbo. Overheid.nl, 1 januari 2016.

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037346/2015-12-16>;

KPMG. "Emerging Trends in Infrastructure 2016". Foresight. A global infrastructure perspective. KPMG Global, 13 januari 2016, Trend 6.

<https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2016/01/emerging-trends-in-infrastructure.html>.

Leivestad, Tone, Minna Metsälä, Joakim Abeleen, Hans-Jörg Robert, en Lars Åkne. "Nordic Shared Services and Outsourcing Pulse Survey 2016". KPMG Global Insights Pulse Survey. KPMG Shared Services and Outsourcing Institute, 2 mei 2016, p. 20. <https://www.kpmg-institutes.com/institutes/shared-services-outsourcing-institute/articles/2016/05/nordic-2016-sourcing-advisory-pulse-survey.html>;

Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 10.

⁷⁵ Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University Press, maart 2016, p. 5-13. www.deloitte.com/us/techtrends2016.

⁷⁶ Zenger, Rejo. "Ministerie moet alle problemen Wob aanpakken". Privaat. Bits Of Freedom, 18 augustus 2014. <https://www.bof.nl/2014/08/18/ministerie-moet-alle-problemen-wob-aanpakken/>;

Nationale ombudsman. "Ombudsman: WOB is juridische jungle". Publiek. de nationale Ombudsman, 29 september 2011.

<https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2011/ombudsman-wob-juridische-jungle>.

⁷⁷ Zie: <https://anw.inl.nl/article/wobben>

Nr.	Handelingstrend	Toelichting
H.4.a	Activiteiten meer afhankelijk van technologie	De handelende ambtenaar wordt steeds meer geconfronteerd met 'meedenkende' ICT-systemen, waarin eenvoudige beslissingen door 'het systeem' worden genomen en het werk wordt verdeeld. ⁷⁸ Dit geldt zeker voor bulkzaken. ⁷⁹ Deze trend zet zich door in 2018. ⁸⁰ Informatie wordt een primair proces en is een kernproduct.
H.4.b	Informatiegestuurd werken	De handelende ambtenaar wordt geconfronteerd met een grote hoeveelheid ontoegankelijke informatie ⁸¹ , omdat de verantwoordings- en geheugenfunctie onder druk is komen te staan. Daarnaast moet de handelingssnelheid daarbij omhoog. ⁸² Hierdoor wordt de kans dat de ambtenaar wordt geconfronteerd met een onvolledig onjuist dossier of dubieuze bronnen steeds groter. Informatie dient correct en actueel te zijn. Informatiegestuurd werken ⁸³ komt daarmee onder steeds meer druk te staan. ⁸⁴ Tot slot wordt die besluitvorming op managementniveau in toenemende mate gericht op <i>outcome</i> in plaats van <i>output</i> . ⁸⁵

⁷⁸ Frank, Rebecca, en Elizabeth Yakel. "Disaster planning for digital repositories". Montreal, 2013.

⁷⁹ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 35. <https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

⁸⁰ Briggs, Bill, and Chris Hodgetts. "Tech Trends 2018. The Symphonic Enterprise." Londen: Deloitte, 2017, p. 25-29. <https://www2.deloitte.com/insights/us/en/focus/tech-trends.html>

⁸¹ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 21.

⁸² Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011, p. 17. <https://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>;

Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 23. <https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

⁸³ Minister van Veiligheid en Justitie. Rechtsstaat en rechtsorde. Vol. 2015–2016, 2016, p. 2. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z03540&did=2016D07194;

Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 14, 21.

⁸⁴ Knigge, G., en C.H. De Jonge van Ellemeet. "Beschikt en gewogen". Den Haag: Hoge Raad, december 2014. <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/PublishingImages/Rapport%20Beschikt%20en%20Gewogen.pdf>;

Hoekstra, Rein Jan, Eppo van Hoorn, Leo de Wit, and Rembrandt Zijderhoudt. "Het Rapport van de Onderzoekscommissie Strafrechtelijke Beslissingen Openbaar Ministerie Naar Aanleiding van de Zaak-Bart van U." Onderzoek, 2015.

<https://www.om.nl/@89804/bevindingen/>;

Erfgoedinspectie. "De waarde van archief. Rapport over de naleving van de Archiefwet 1995 in de zaak Cees H." Onderzoek. Den Haag, 9 december 2015.

<http://www.erfgoedinspectie.nl/actueel/nieuws/2015/12/09/de-waarde-van-archief>.

⁸⁵ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 29. <https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

2.4 Technologie

Nr.	Technologietrend	Toelichting
T.1	Vermeerderen	
T.1.a	Van meting naar actie	Data-analyses worden zelden ondernomen zonder vooropgezet doel. Dat doel kan uiteenlopend zijn; behalen van (meer) winst tot bereiken van (meer) veiligheid. Van beide kan er nooit genoeg zijn. Het is de bedoeling om van analyse naar actie te komen; <i>actionable knowledge</i> . ⁸⁶
T.1.b	Technologie wordt steeds democratischer	Er worden steeds meer stemmen hoorbaar in de samenleving. <i>Social media</i> en een technologie waarmee eenvoudig foto's en filmpjes zijn te maken leveren steeds meer mogelijkheden tot een andere interpretatie van waargenomen feiten. Overheidsorganisaties voelen dit in toenemende mate. ⁸⁷
T.1.c	Technologie meest innoverend	De constant toenemende rekenkracht maakt mogelijk dat complexere modellen en metingen in een reële omgeving snel kunnen worden geanalyseerd. Daardoor is van alle activiteiten in de samenleving digitale ICT op dit moment het meest innoverend. ⁸⁸ De toepassing breidt zich uit tot vrijwel alle andere bedrijfstakken (transport en logistiek, energie, landbouw, wetenschap, etc.). Maar ook naar de voorheen door kennis gedreven bolwerken van de arts en de rechter.
T.1.d	Technologie wordt gebruiksvriendelijker	Er komt steeds meer aandacht voor de wijze waarop digitale ICT de taken van burgers kan vergemakkelijken. Gebruiksvriendelijkheid is een sterk verkoopargument. De opkomst van de specialistische app toegesneden op een bepaald aspect heeft een enorme vlucht genomen. Zodanig zelfs dat er zo veel apps bestaan, dat toegankelijkheid weer een probleem wordt.
T.2	Organiseren	
T.2.a	Toename van data-collecties	De opkomst van <i>big data</i> is onmiskenbaar. Het aan elkaar knopen van verschillende (binnen- en buitenlandse) collecties om met de gecombineerde nieuwe informatie af te gaan leiden is een beproefd recept. ⁸⁹ Zie ook <i>van modelleren naar verzamelen</i> onder kennis.

⁸⁶ Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University Press, maart 2016, p. 35-38. www.deloitte.com/us/techtrends2016;
WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 45. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

⁸⁷ Anderson, Chris. "The long tail: waarom we in de toekomst minder verkopen van meer." Vertaald door Ypie Veenstra. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2004;
Floridi, Luciano. "The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality". First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 175-180.

⁸⁸ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 8.

⁸⁹ Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016, p. 97-100. www.deloitte.com/us/techtrends2016.
WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 24, 37. <https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF->

Nr.	Technologietrend	Toelichting
T.2.b	Vertrouwen organiseren	<p>Het is niet vanzelfsprekend om archief bij derden onder te brengen. Daarvoor is vertrouwen in die derde nodig. Vertrouwen komt niet vanzelf, maar moet groeien door pro-actief goede dingen te doen, bijvoorbeeld met rampenplannen, <i>business continuity</i>, etc.⁹⁰</p> <p>Sommige <i>big data</i> toepassingen worden automatisch omgezet in beslissingen: 'kopers die dit boek kochten, kochten ook...'. Waar de impact op levenskansen van mensen groot is, is het nemen van automatische besluiten verboden, conform artikel 22 AVG⁹¹ (voorheen artikel 15 Databeschermingsrichtlijn⁹²).</p> <p>De (potentiële) impact van het gebruik van Big Data op het leven van mensen is bepalend voor hoe we naar dat gebruik kijken. Hoe groter de impact, hoe strenger naar de (Big Data-)processen moet worden gekeken.⁹³</p>
T.2.c	Centrale services (rijkscloud)	<p>De toevloed van digitale middelen noopte enkele jaren geleden tot consolidatie en centralisatie van de rijksmiddelen naar een centrale voorziening. Bovendien wordt hardware steeds meer software en eenvoudiger leverbaar en afneembaar.⁹⁴</p> <p>Overheidsorganisaties gaan steeds meer op elkaar lijken, zodat generiek, gemeenschappelijk en dan pas specifiek het credo is geworden. Zie ook 'verservicing' van producten en diensten.</p>

[Rapporten/rapport 95 Big Data in een vrije en veilige samenleving.pdf](#);

Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 8-9.

⁹⁰ Frank, Rebecca, en Elizabeth Yakel. "Disaster planning for digital repositories". Montreal, 2013;

Yoon, Ayoung. "End Users' Trust in Data Repositories. Definition and Influences on Trust Development". *Archival Science* 14, nr. 1 (1 maart 2014): 17–34. doi:10.1007/s10502-013-9207-8.

⁹¹ VERORDENING (EU) 2016/679 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>

⁹² Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:NL:HTML>

⁹³ WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 46. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

⁹⁴ Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016, p. 65-68. www.deloitte.com/us/techtrends2016;

Ahmed, Mumtaz, Ragu Gurusurthy, en Gaurav Khetan. "Where do you fit in the new digital ecosystem? An overview of the trends shaping the technology, media, and telecom industry". Deloitte University, 1 april 2016, p. 9. <http://dupress.com/articles/new-digital-ecosystem-technology-media-telecom-industry/>;

Leivestad, Tone, Minna Metsälä, Joakim Abeleen, Hans-Jörg Robert, en Lars Åkne. "Nordic Shared Services and Outsourcing Pulse Survey 2016". KPMG Global Insights Pulse Survey. KPMG Shared Services and Outsourcing Institute, 2 mei 2016, p. 19. <https://www.kpmg->

Nr.	Technologietrend	Toelichting
T.2.d	24/7 Beschikbaarheid	Machines kennen geen werktijden, waardoor werkprocessen in principe altijd en overal kunnen worden uitgevoerd.
T.3	Borgen	
T.3.a	Opkomst <i>open-</i> en <i>linked data</i>	De opkomst van meer datacollecties en de behoefte om ze aan elkaar te knopen om nieuwe kennis te genereren, leidt tot de opkomst van <i>linked-</i> en <i>open data</i> , die specifiek zijn bedoeld om te worden (her)gebruikt. ⁹⁵
T.3.b	Toename gebruik van <i>blockchain</i>	De grote trend is <i>blockchain</i> . Hiermee kunnen (vrijwel alle) transacties geborgd worden in een versleutelde audit trail, zodat het veel moeite vergt om gedane transacties te manipuleren. <i>Blockchain</i> is bijvoorbeeld de onderliggende technologie van de <i>bitcoin</i> (monetaire transacties). Door de versleuteling wordt het vertrouwen in de transactie vergroot. ⁹⁶ Deze trend blijft zich in 2018 doorzetten ⁹⁷ , al zijn er nog geen goede toepassingen (verzonnen) in het archiefdomein. Kennis op dit terrein is schaars en het energiegebruik groot.
T.3.c	Technologie wordt steeds autonoom	<i>Smart devices</i> treden op als een onvermoeibare agent en zoeken zelfstandig zaken uit en nemen steeds meer (eenvoudige) beslissingen op basis van gevonden data. ⁹⁸
T.3.d	Toenemende mobiliteit	De permanente beschikbaarheid van systemen en data vragen om devices die mobiel gebruikt kunnen worden. De vlucht van het 'mobieltje' is daar een voorbeeld van. ⁹⁹ Toenemende mobiliteit leidt tot vereenzaming van de ambtenaar (en de burger trouwens). Ondanks de toenemende connectiviteit met collega's (<i>onlife</i>) is de paradox dat de mens steeds meer alleen zit onder het motto overal te kunnen werken, maar wel solo aan het werk is.

institutes.com/institutes/shared-services-outsourcing-institute/articles/2016/05/nordic-2016-sourcing-advisory-pulse-survey.html.

⁹⁵ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 9.

⁹⁶ Schatsky, David, en Craig Muraskin. "Beyond bitcoin. Blockchain is coming to disrupt your industry", 7 december 2015. <https://dupress.com/articles/trends-blockchain-bitcoin-security-transparency/>;

Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016, p. 81-84. www.deloitte.com/us/techtrends2016.

⁹⁷ Briggs, Bill, and Chris Hodgetts. "Tech Trends 2018. The Symphonic Enterprise." Londen: Deloitte, 2017, p. 97-101. <https://www2.deloitte.com/insights/us/en/focus/tech-trends.html>

⁹⁸ Floridi, Luciano. "The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality". First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 25-34, 135-143.

⁹⁹ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 8.

Nr.	Technologietrend	Toelichting
T.3.e	'Verservicing' van producten en diensten ①	Grote monolithische systemen kunnen niet zo flexibel in een dynamische omgeving worden ingezet. Zij worden om die reden in toenemende mate vervangen door service georiënteerde systemen, die flexibeler kunnen worden hergebruikt. Monolithische kernsystemen kunnen ingezet worden om gegevens te blijven leveren aan dergelijke services. ¹⁰⁰ Deze trend blijft zich in 2018 doorzetten. ¹⁰¹ Ook voor de e-depotvoorziening geldt dat 'verservicing' noodzakelijk is. Het zal een cloud-dienst moeten worden: eenvoudig schaalbaar en transparant aanwezig. Deze trend blijft zich in 2018 onder de naam 'API verplicht' doorzetten. ¹⁰²
T.4	Creëren	
T.4.a	Toename attendering	De handelende ambtenaar zal steeds meer door autonome technologie worden geattendeerd op voor hem/haar betekenisvolle zaken. ¹⁰³
T.4.b	Toename gebruik registers	De ambtenaar zal steeds meer gebruik maken van centraal georganiseerde en gevalideerde gegevens ('bureaucratische cloud') waarvan de authenticiteit, bruikbaarheid en integriteit is georganiseerd. ¹⁰⁴
T.4.c	Discretionaire ruimte neemt af	De ambtenaar wordt steeds meer geconfronteerd met systeemdwang die bepaalde werkwijzes afdwingt. Hieraan kan steeds minder ontsnapt worden door bepaalde functionaliteit en gegevensvelden te misbruiken voor andere doeleinden, bijvoorbeeld maatwerk. Daarmee komt de toegankelijkheid onder druk te staan, want de bedoelde semantiek gaat niet meer op. ¹⁰⁵ Zie ook <i>digitale kooi</i> onder standaardisatie.
T.4.d	Toename gebruik 'building blocks'	De ambtenaar zal voor het opstellen van ongestructureerde informatie steeds meer gebruik maken van vooraf gedefinieerde sjablonen, tekstblokken, gestructureerde gegevens, etc.

¹⁰⁰ Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016, p. 49-52. www.deloitte.com/us/techtrends2016.

¹⁰¹ Briggs, Bill, and Chris Hodgetts. "Tech Trends 2018. The Symphonic Enterprise." Londen: Deloitte, 2017, p. 5-14, 57-61. <https://www2.deloitte.com/insights/us/en/focus/tech-trends.html>.

¹⁰² Briggs, Bill, and Chris Hodgetts. "Tech Trends 2018. The Symphonic Enterprise." Londen: Deloitte, 2017, p. 113-117. <https://www2.deloitte.com/insights/us/en/focus/tech-trends.html>

¹⁰³ Floridi, Luciano. "The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality". First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 39-56.

Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016, p. 21-24. www.deloitte.com/us/techtrends2016.

¹⁰⁴ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. "De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur". Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 18-19.

¹⁰⁵ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. "De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur". Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 95.

2.5 Metadata

Nr.	Metadata-trend	Toelichting
M.1	Vermeerderen	
M.1.a	Toenemend belang van metadata	Het belang van metadata neemt toe, omdat steeds meer entiteiten virtueel worden en dus letterlijk ongrijpbaar. Bovendien neemt de hoeveelheid informatie nog steeds toe. Beschrijving van context van ontstaan en beheer worden steeds belangrijker om een onontworbare kluwen te vermijden. ¹⁰⁶
M.1.b	Impliciete moet meer expliciet zijn	Voorheen binnen de (beperkte organisatorische) context bekende feiten waren impliciet aanwezig. Dat behoorde tot de gedeelde kennis. Als op grote schaal informatie wordt gedeeld moet impliciete kennis geëxpliciteerd worden, want niet iedereen beschikt dan nog over de impliciete kennis.
M.2	Organiseren	
M.2.a	Toegankelijkheid afhankelijker van metadata	Om de weg in de grote hoeveelheid te kunnen vinden, is toegankelijkheid meer afhankelijk van metadata en steeds minder afhankelijk van kennis van de beheerder die de informatie onder zijn hoede heeft.
M.2.b	Samenhang borgen	Ongestructureerde informatie hangt veelal samen met andere ongestructureerde informatie. Deze samenhang moet worden georganiseerd in bijvoorbeeld een dossier of archief/archieven.
M.2.c	Context is oneindig	Informatie heeft altijd een herkomst. In principe is binnen het <i>records continuum</i> te herleiden tot in het oneindige. Dit fenomeen is al eens treffend omschreven als het 'uitdijend heelal'. ¹⁰⁷ Context dient dus georganiseerd te worden beperkt tot het noodzakelijke.
M.3	Borgen	
M.3.a	Herkomst explicieter borgen	Informatie is altijd gebonden aan de context waarbinnen het geldig kan worden gebruikt. Bovendien is de herkomst zeer divers: vrij opvraagbare openbare bronnen, data via internet en sociale media. De context van gebruik is sterk afhankelijk van de context van herkomst. Het vastleggen van context moet derhalve worden geborgd. ¹⁰⁸

¹⁰⁶ Burbank and Roe, *Emerging Trends in Metadata Management*, Dataversity, 2016; Daly, Ciarán. *Trends in Metadata Management: Intelligent Applications for Operational Success*, AI Business, 16 januari 2019,

https://aibusiness.com/document.asp?doc_id=760784&site=aibusiness;

Genser, Michelle. *Five Trends that Will Shape the Future of Metadata Management*, Infogix, 12 september 2019, <https://www.infogix.com/infogix-pinpoints-five-trends-that-will-shape-the-future-of-metadata-management/>

¹⁰⁷ Hofman, Hans. "Een uitdijend heelal? Context van archiefbescheiden," in *Context. Interpretatiekaders in de archivalieken*, Jaarboek 2000 ('s-Gravenhage: Stichting Archiefpublicaties, 2000), p. 46.

¹⁰⁸ W3C. "PROV-Overview." *Privaat. PROV-Overview*, 30 april 2013.

<https://www.w3.org/TR/prov-overview/>;

WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor

Nr.	Metadata-trend	Toelichting
M.3.b	Semantiek moet worden geborgd	Informatie heeft slechts binnen een bepaalde context betekenis. Deze betekenis moet samen met die context worden vastgelegd. Door deze context goed te borgen, is een semantisch web mogelijk. ¹⁰⁹
M.3.c	Alle woorden zijn ordeningskandidaat	Ongestructureerde informatie wordt op atomair niveau vastgelegd en bewaard. Dat betekent dat ieder woord in principe een zoekingang kan vormen. Een dergelijke zoekingang mag de borging van de context niet beperken noch overstijgen. ¹¹⁰
M.3.d	Privacy beter beschermen 2	De wens om de persoonlijke levenssfeer beter te beschermen (privacywetgeving) vindt vooral plaats bij het toekennen van metadata om toegang per context te beperken. Zie ook <i>privacy beschermen</i> onder wet- en regelgeving.
M.4	Creëren	
M.4.a	Metadata bepaalt context	Voor de handelende ambtenaar is metadata het enige dat zijn omgeving ordent, duurzaam toegankelijk en geschikt voor uitwisseling maakt ¹¹¹ . Daar waar voorheen letterlijk de voordeur van het dienstgebouw de toegang bepaalde, vormt metadata nu de poort naar het werkproces en de waargenomen werkelijkheid.

het Regeringsbeleid, april 2016, p. 68. http://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

¹⁰⁹ Floridi, Luciano. "Informatie". Vertaald door Tijmen Roozenboom. Amsterdam: AUP, 2014 (2010), p. 55-66;

Floridi, Luciano. "The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality". First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014, p. 158-163.

¹¹⁰ Schatsky, David, en Craig Muraskin. "Beyond bitcoin. Blockchain is coming to disrupt your industry", 7 december 2015. <http://dupress.com/articles/trends-blockchain-bitcoin-security-transparency/>.

¹¹¹ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 15.

2.6 Informatieobjecten

Nr.	Informatieobjecttrend	Toelichting
I.1	Vermeerderen	
I.1.a	Duurzame toegankelijkheid (was: digitale duurzaamheid)	Ongestructureerde informatie kan in allerlei verschijningsvormen voor allerlei platforms en apparaten worden vastgelegd, waarvan niet bij voorbaat vast staat dat deze op langere termijn nog op een scherm kan worden vertoond. Het delen van informatie is wel afhankelijk van deze bruikbaarheid, zodat duurzame toegankelijkheid (DUTO) een onderwerp is geworden. "De DUTO-eisen zijn een programma van eisen voor duurzame toegankelijkheid van de informatie in de informatiesystemen van overheidsorganisaties." ¹¹²
I.1.b	Overbrengen steeds vroeger	"Het kabinet wil dat overheden belangrijke informatie na 10 jaar overbrengen naar het Nationaal Archief of een lokale of regionale archiefdienst." ¹¹³ De WOO zal hier ook op van invloed zijn. Hopelijk wordt vermeden dat voor de WOO een geheel nieuw openbaringsregime wordt opgetuigd. Dat kan betekenen dat informatie eerder beschikbaar kan komen voor de samenleving.
I.1.c	Uitplaatsen in plaats van overbrengen	Vanuit de erfgoedsector is in plaats van vervroegde overbrenging uitplaatsen verzonnen voor archiefvormers die eerder hun archief in een e-depotvoorziening willen plaatsen. Het uitvoerende beheer blijft dan de archiefvormer doen. Dit lijkt op het model van Justid met CDD+, waarin Justid het archiefbeheer faciliteert. ¹¹⁴
I.2	Organiseren	
I.2.a	Preservatie	Om verschijningsvormen te beoordelen op hun duurzaamheid zullen er preservatie-acties moeten worden georganiseerd.
I.2.b	Toenemende bewaarplaatsen 	Het aantal archiefbewaarplaatsen zou kunnen groeien in de toekomst, omdat een federatief model wordt nagestreefd. Het zou een idee kunnen zijn om te onderzoeken of dit voor EDDA toegevoegde waarde heeft als positionering van het CDD+. ¹¹⁵
7.3	Borgen	

¹¹² Nationaal Archief, Eisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie (DUTO-eisen). <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/duto>

¹¹³ Rijksoverheid, Modernisering Archiefwet, 2019.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/archieven/modernisering-archiefwet>

¹¹⁴ Provincie Noord-Holland. "Pilot e-Depot 'Vervroegd overbrengen' van de Provincie Noord-Holland naar het Noord-Hollands Archief". Haarlem, januari 2016. <http://www.noord-holland.nl/web/file?uuid=4295996f-f421-4a52-a585-3535b5c49423&owner=bf460630-cafb-48a2-8796-7d0e953a6ece>.

¹¹⁵ Nekkers, Jan, and Jeroen Plantinga. "Op Weg Naar 2020 En Verder. Het Verhaal van de Archief functie." Archief 2020, Oktober 2015. <https://archieffunctie.nl/downloads/op-weg-naar-2020-en-verder-het-verhaal-van-de-archieffunctie>;

Erfgoedinspectie. "Onvoltooid digitaal. De kwaliteit van de digitale archieven bij de organisaties van de Rijksoverheid". 's-Gravenhage, 24 november 2015, p. 8.

<http://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2015/11/24/onvoltooid-verleden>.

I.3.a	Conversie	Preservatie leidt tot conversie van de verschillende verschijningsvormen voor een dan bruikbare verschijningsvorm.
I.3.b	Openbaarheid vroeger borgen	De openbaarheid van informatie zal vroeger moeten worden geborgd om te kunnen besluiten of en door wie de informatie mag en kan worden (her)gebruikt.
7.4	Creëren	
I.4.a	Toenemende verschijningsvormen	De handelende ambtenaar zal in toenemende mate geconfronteerd worden met allerlei verschijningsvormen; van tekst georiënteerde tot multimediale objecten. ¹¹⁶
I.4.b	Toenemende fragmentatie van objecten	De ambtenaar zal steeds meer bewerkte en verwerkte informatieobjecten tegenkomen, die gezamenlijk informatie verschaffen. Dit zorgt voor een toenemende fragmentatie. Daarnaast worden ook werkprocessen in steeds meer sub-processen opgeknipt, waardoor mandaten over verschillende ambtenaren/afdelingen worden verdeeld, die allemaal hun eigen objecten opstellen.
I.4.c	Toenemende locaties	Het Nationaal Archief beschouwt overbrengen als 'slechts' een juridische handeling en niet meer als het fysiek overbrengen van de archiefbescheiden. Dit maakt de weg vrij voor een federatieve inrichting van (openbare) archiefbewaarplaatsen, waarbij staatsrechtelijk 'twee kapiteins op het schip' zijn gekomen. ¹¹⁷

¹¹⁶ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 12.

¹¹⁷ Erfgoedinspectie. "Kadaster. De duurzame toegankelijkheid van de informatiehuishouding en het digitale archief". Rapport. 's-Gravenhage, 20 oktober 2014, p. 20.

<http://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2014/10/20/inspectierapport-kadaster>.

2.7 Wet- en regelgeving

Nr.	Wetgevingstrend	Toelichting
W.1	Vermeerderen	
W.1.a	Wetgevende macht steeds abstracter	Wetten en regels lopen altijd achter bij de technologische vooruitgang, dus abstractie is hier het antwoord op. Abstractere wetgeving leidt echter tot grotere flexibiliteit (en mogelijk willekeur) bij de uitvoering. ¹¹⁸ "Tijdens het wetgevings- en beleidsproces bestaat vaak geen of weinig oog voor de vraag of de voorgestelde regels wel uitvoerbaar zijn." ¹¹⁹
W.1.b	Rechtsstaat onder druk	De rechtsstaat is een kenmerkend bestanddeel van Nederland. ¹²⁰ Deze komt onder druk te staan als de geheugen- en verantwoordingsfunctie gebrekiger wordt. Ook door de hierboven genoemde flexibiliteit is niet altijd goed te verenigen met de rechtsstatelijke eisen van algemeenheid en rechtszekerheid. ¹²¹ Ook komen, bijvoorbeeld, zaken als onschuldpresumptie in onder druk te staan als <i>big data</i> zijn intrede in de werkprocessen doet. Hiervoor ontbreekt voornamelijk wet- en regelgeving. ¹²² De veiligheid in de digitale wereld is even belangrijk als in de fysieke wereld om ons heen. Dit vormt een bedreiging voor de rechtsstaat. ¹²³ Daarnaast krijgt Europa steeds meer invloed en is er sprake van 'Europeanisering van de rechtsstaat en toenemende juridisering'. ¹²⁴
W.1.c	W&R afhankelijker van technologie	Wet- en regelgeving leunt steeds meer op de mogelijkheden van technologie. De introductie van de Vreemdelingenwet in relatie tot Indigo is hier een goed voorbeeld van.
W.1.d	Archiefwet is een erfgoedwet	"De huidige Archiefwet is verouderd en minder goed toe te passen op digitale informatie." ¹²⁵ De Archiefwet behoort tot het cluster van erfgoedwetgeving. De urgentie en problematiek die digitaal werken met zich meebrengt leent zich niet voor een erfgoedblik.

¹¹⁸ Westerman, Pauline. Recht als raadsel. Een inleiding in de rechtsfilosofie. Zutphen: Uitgeverij Paris, 2013, p. 164, 167.

¹¹⁹ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 3.6. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

¹²⁰ Minister van Veiligheid en Justitie. Rechtsstaat en rechtsorde. Vol. 2015–2016, 2016, p. 2. https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z03540&did=2016D07194.

¹²¹ Westerman, Pauline. Recht als raadsel. Een inleiding in de rechtsfilosofie. Zutphen: Uitgeverij Paris, 2013, p. 169.

¹²² WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 22-23, 70-71, 97-98, 106-114. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

¹²³ Future Lab, De informatiehuishouding van het Rijk in 2030, versie: april 2020, p. 18.

¹²⁴ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 19. <https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

¹²⁵ Rijksoverheid, Modernisering Archiefwet, 2019.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/archieven/modernisering-archiefwet>

Nr.	Wetgevingstrend	Toelichting
W.1.e	Privacy beter beschermen	Dankzij de AVG is de persoonlijke levenssfeer sterk op de kaart gezet, vanwege de grote boetes die hiermee samenhangen. Deze bescherming hangt sterk samen met de ordening van gegevens en dus met metadata. Zie ook <i>Privacy beschermen</i> onder metadata.
W.2	Organiseren	
W.2.a	Meer gedetailleerde regelingen en beleidsregels	De toenemende abstractie van wetgeving en toenemende jurisdisering leidt er binnen het JenV-domein toe dat uitvoerende ambtenaren steeds minder vrijheid van handelen krijgen, omdat steeds meer gedetailleerd in onderliggende regelingen en beleidsregels wordt geregeld. ¹²⁶ Voor Big Data zal mogelijk de analyse en gebruik onder regelgeving gaan vallen en zal het regime voor verzamelen niet versterkt worden. ¹²⁷
W.2.b	Diffuse organisatie- en mandaatregelingen	Een belangrijk onderdeel van de context wordt bepaald door de inrichting van het overheidshuis en de verdeling van de mandaten. Hiervoor worden organisatie-regelingen opgesteld. Het wordt steeds diffuser welke rol de handelende ambtenaar straks voor welk proces speelt. ¹²⁸ Dit speelt vooral bij systeemverantwoordelijkheid, waar een overlap in verantwoordelijkheid kan optreden. Als dit formeel juridisch volledig wordt beschreven bestaat de systeemverantwoordelijkheid de facto niet meer. ¹²⁹ "De ministeriële verantwoordelijkheid wordt in de politiek-ambtelijke verhoudingen als het ware in de praktijk, weliswaar niet opzettelijk, 'verkokerd' vertaald. [...] Deze ingebakken verkokering schaadt beleid, wetgeving, toezicht en uitvoering. Maatschappelijke opgaven en de uitvoering daarvan zijn, zeker vanuit het burgerperspectief, zelden netjes op te delen in kokers van één bewindspersoon en van 'zijn' ambtenaren." ¹³⁰
W.2.c	Geordende en toegankelijke staat	De Archiefwet schrijft voor dat de geheugen- en verantwoordingsfunctie wordt ingericht op basis van de geordende en toegankelijke staat van het archief.
W.3	Borgen	

¹²⁶ Westerman, Pauline. Recht als raadsel. Een inleiding in de rechtsfilosofie. Zutphen: Uitgeverij Paris, 2013, p. 170.

¹²⁷ WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 111-123, 135-146.

https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

¹²⁸ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 23. <https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

¹²⁹ Steen, Martijn van der, Martin Schulz, Nancy Chin-A-Fat, en Mark van Twist. De som en de delen. In gesprek over systeemverantwoordelijkheid. Den Haag: NSOB, 2016, p. 37. <https://www.nsob.nl/publicatie/2016-de-som-en-de-delen-in-gesprek-over-systeemverantwoordelijkheid/>.

¹³⁰ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 15 juni 2020, 3.6. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

Nr.	Wetgevingstrend	Toelichting
W.3.a	Regeldruk wordt groter	De toename en snelle wijzigingen van gedetailleerde regelgeving en/of beleidsregels zorgen ervoor dat de handelingsvrijheid van ambtenaren in de uitvoering moeilijk wordt. 'Hij dient zich aan de regel te houden, ook al leidt deze in het bijzondere geval tot onwenselijke resultaten'. ¹³¹ De regeldruk wordt groter. ¹³²
W.3.b	Verantwoordelijkheid borgen	Er "[...] is geconstateerd dat het concept 'systeemverantwoordelijkheid' of 'stelselverantwoordelijkheid' in de praktijk tot misverstanden leidt. Het concept wordt soms gebruikt om de minister verantwoordelijk te houden voor zaken terwijl hij, vaak op grond van eerdere politieke besluitvorming, niet of niet meer bevoegd is. Dat kan niet alleen leiden tot een te ruime uitleg van de ministeriële verantwoordelijkheid maar ook tot overspannen verwachtingen van wat de overheid kan en mag. Dat is ongewenst." ¹³³ Het mandaat moet bij de ontvangst en opmaak van informatieobjecten geborgd worden, waarbij de link met steeds gedetailleerdere regelingen ook moet zijn geborgen. ¹³⁴
W.3.c	Handhaving zwak gemandateerd	Handhaving van de Archiefwet is bij de erfgoedinspectie belegd. Dit is een kleine inspectie die de gehele Rijksoverheid als domein heeft. Toenemende aandacht voor de digitale informatiehuishouding van overheidsorganisaties heeft nog geen cultuuromslag bewerkstelligd.
W.4	Creëren	

¹³¹ Westerman, Pauline. Recht als raadsel. Een inleiding in de rechtsfilosofie. Zutphen: Uitgeverij Paris, 2013, p. 167.

¹³² Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 1.4. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

¹³³ Raad van State, Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid, 4.4. <https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>

¹³⁴ Knigge, G., en C.H. De Jonge van Ellemeet. "Beschikt en gewogen". Den Haag: Hoge Raad, december 2014. <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/PublishingImages/Rapport%20Beschikt%20en%20Gewogen.pdf>; WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 26. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

Nr.	Wetgevingstrend	Toelichting
W.4.a	Bewijskracht onder druk	<p>“Digitalisering vereist niet alleen het ontstijgen van silo’s, als ontwikkeling heeft het zelf ook een grensoverschrijdende werking. Het leidt tot een vervagen van de grens tussen publiek en privaat. Dit maakt het moeilijker om besluiten te controleren of te verantwoorden.”¹³⁵</p> <p>Als de verantwoordelijkheden niet goed in samenhang met de toenemende regeldruk geborgd worden, wordt de handelende ambtenaar geconfronteerd met ongestructureerde informatie van onduidelijke herkomst en status. Zo is ook de bewaartermijn(en?) voor gecombineerde (Big Data-)datasets onduidelijk.¹³⁶</p> <p>De rechtmatigheid en dus de bewijskracht van de informatie(objecten) komt daarmee onder druk te staan.</p> <p>Het wordt dan steeds lastiger om op basis hiervan te gaan handelen, omdat zekerheid ontbreekt.</p>

¹³⁵ Future Lab. “De informatiehuishouding van het Rijk in 2030”. Versie: april 2020, p. 25.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/04/01/future-lab---de-informatiehuishouding-van-het-rijk-in-2030>

¹³⁶ WRR. “Big Data in een vrije en veilige samenleving”. Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016, p. 53. https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf.

2.8 Standaardisatie

Nr.	Trend	Toelichting
S.1 Vermeerderen		
S.1.a	Toename van standaarden	Vanwege de voortdurende achterstand van wetgeving op de werkelijkheid is de wetgever genegen om naar normering (de ISO/NEN-standaarden) te kijken. Deze 'vrijwillige wetgeving' krijgt daarmee een verplichtend en getoetst karakter, zonder dat de wetgever de werkelijkheid dicht moet benaderen, want dat gebeurt in de normen wel. Door de toenemende samenwerking is meer interoperabiliteit en dus meer standaardisatie van betekenis en koppelvlakken nodig.
S.1.b	NORA sterker in informatieobjecten	Naast normering is architectuur ook een middel om standaardisatie af te dwingen. De NORA heeft in het kader van duurzame toegankelijkheid (DUTO) ook het informatieobject en bijbehorende (beheer)processen omarmd. ¹³⁷
S.1.c	EAR wordt leidraad	Om grip te krijgen op grote ICT-projecten wordt de <i>Enterprise Architectuur Rijk</i> (EAR) een steeds meer bepalende factor. ¹³⁸
S.2 Organiseren		
S.2.a	Toetsing wordt belangrijker	Binnen normering is het gebruikelijk om de kwaliteitscyclus <i>plan, do, check, act</i> te implementeren. Hierin zit een toetsingsmoment ingebakken om de kwaliteit te meten en verbeterstappen te formuleren. Het gaat steeds lastiger worden om in een steeds meer gestandaardiseerde wereld ongetoetst door het leven te gaan.
S.2.b	Architectuur neemt toe	Als het belang van architectuur toeneemt, zullen de werkprocessen deze vorm van standaardisatie moeten implementeren. ¹³⁹
S.2.c	Digitale kooi	'De huidige informatiearchitectuur leidt tot een 'digitale kooi': een situatie waarin registratiecriteria en gegevensuitwisseling organisaties en professionals de vrijheid tot afwijkend gedrag ontnemen. ¹⁴⁰ Zie ook <i>discretionaire ruimte neemt af</i> onder handelen.

¹³⁷ Spruit, Adrie. "Duurzame overheidsinformatie. Positionering en functionaliteit van digitaal informatiebeheer". NORA, 15 juli 2015.

http://www.noraonline.nl/images/noraonline/4/4a/Duurzame_overheidsinformatie_2015m07d15.pdf.

¹³⁸ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 17, 27-28.

¹³⁹ Saaman, Erik, Peter Bergman, Auke Bloembergen, Hans Goutier, Petra Helwig, en Tom Moesker. "Doelarchitectuur digitale duurzaamheid. Onderdeel van de Enterprise-Architectuur voor de Rijksdienst". 's-Gravenhage: ICCIO, 6 juli 2012;
Helwig, Petra, and Roland Bisscheroux. "Landelijke Archieven Referentie Architectuur." Informatie, november 2014; Minister van Veiligheid en Justitie. Rechtsstaat en rechtsorde. Vol. 2015-2016, 2016, p. 2.
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z03540&did=2016D07194.

¹⁴⁰ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. "De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur". Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 94.

9.3	Borgen	
S.3.a	Standaardisering van informatie	Het borgen van context wordt vergemakkelijkt door het gebruik van standaarden. De <i>in-</i> en <i>output</i> van processen kan dan beter worden voorspeld. De verwerking van informatie bij de overheid wordt daardoor steeds uniformer, terwijl de maatschappij steeds pluriformer wordt. Dit levert een spanningsveld op, waarbij burgers in een uitzonderingspositie niet of moeizaam als maatwerk kunnen worden verwerkt. ¹⁴¹ Deze trend staat op gespannen voet met het ongebreideld verzamelen van gegevens t.b.v. <i>big data</i> . "Een trend als <i>explainability</i> , en <i>data driven decision making</i> , zal zich dus pas echt ontpoppen als we de trend van standaardisatie daar waar nodig durven los te laten." ¹⁴²
S.3.b	Flexibele architectuur	Flexibele werkprocessen en <i>agile</i> ontwikkeling van informatievoorzieningen met een korte <i>time to market</i> vraagt om een flexibele architectuur van de inrichting van de systemen; herbruikbare services of microservices krijgen de voorkeur boven grote monolithische systemen. ¹⁴³ De informatievoorziening moet wendbaar worden. ¹⁴⁴
S.4	Creëren	
S.4.a	Toenemende proceduredwang	De handelende ambtenaar wordt geconfronteerd met een procedure waarbinnen hij/zij kan handelen, die op gespannen voet kan staan met de discretionaire bevoegdheid die hij/zij heeft. Deze organisatiestructuur, maar ook de informatiearchitectuur, dwingt medewerkers tot het volgen van door anderen geformuleerde regels en procedures. Ze worden dan niet meer ter discussie gesteld. Ook niet als ze niet op de werkelijkheid aansluiten. ¹⁴⁵ Er komt steeds meer een standaardafdoening van een zaak, die beslisprocessen vereenvoudigd. Er wordt onderscheid gemaakt in bulk en maatwerk. ¹⁴⁶
S.4.b	Architectuur <i>by design</i>	Architecten verlaten de ivoren torens waarin ze zich in het verleden teruggetrokken hadden en komen steeds meer 'aan de voorkant' terecht, vanwege de <i>agile</i> werkmethode. ¹⁴⁷ Dit past in de <i>by design</i> trend.

¹⁴¹ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. "De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur". Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 88, 93.

¹⁴² Smart Industry Consultants. "Trend VS Trend: Hoe data driven decision making wordt lamgeslagen door standaardisering". Sycade, 2020, <https://smartindustryconsultants.nl/nieuws/data-driven-decision-making/>

¹⁴³ Richards, Mark. "Microservices vs. Service Oriented Architecture". Boston: O'Reilly, 2016. <https://www.openshift.com/promotions/microservices.html>.

¹⁴⁴ Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016, p. 24.

¹⁴⁵ Widlak, Arjan, and Rik Peeters. "De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk bestuur door informatiearchitectuur". Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018, p. 40-41, 46, 57-58, 82-83.

¹⁴⁶ Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014, p. 35. <http://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>.

¹⁴⁷ Buchholz, Scott en Bill Briggs. "Tech trends 2020". Deloitte Insights, 2020, p. 95. https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/tech-trends-2020/DI_TechTrends2020.pdf

3 Analyse

3.1 Inleiding

De acht segmenten overziend krijgen we een dynamische en complexe wereld voorgeschoteld, waarin trends elkaar versterken en verzwakken. Het algemene beeld is dat informatie(technologie) een steeds grotere invloed heeft op het handelen van de ambtenaar en dat dat handelen steeds meer om een centraal probleem georganiseerd zal worden met projecten en programma's. Inmiddels wordt er gepleit voor 'ontkooking' op de ministeries, maar daarvoor is systeemverantwoordelijkheid vooralsnog onduidelijk belegd. Dat beeld is ook terug te zien in de nieuwe Archiefwet 202x waar eveneens niet voorzien wordt in keten- of netwerkachivering.

De kwaliteit van de informatie staat onder druk. Hoe betrouwbaar, authentiek, integer en bruikbaar is die informatie? De handelende ambtenaar moet steeds meer ketenbewust gaan handelen, maar ziet in de praktijk dat alle informatie in het kader van openbaarheid kan worden opgevraagd. Weglakken wordt lastiger te verdedigen, want daarmee wordt het wantrouwen gevoed. De overheid heeft nu eenmaal zijn geheimen en persoonlijke beleidsopvattingen. Als daar geen plaats voor is, komt de handelende ambtenaar in een spagaat terecht – al dan 1.0.

3.2 Idee: archiefbeheer als dienst verlenen

In voorgaande edities is het idee eerder geopperd en het wordt momenteel nog onderzocht of het een idee is om de Rijksbrede witte vlek voor archivering op te vullen met dienstverlening op het gebied van uitvoerend archiefbeheer. Hieruit volgen echter wel staatsrechtelijke consequenties, die met een bestuurlijke grondslag kunnen worden opgelost.

3.3 Waarschuwing: *agile* financiering

Bestaande financiële processen gaan uit van een afgepast en opgemeten eindproduct, die een bepaalde som kost. Dat kan frictie gaan geven, want een *agile* werkmethode kent zeer korte cycli, waarbij niet meteen een eindproduct wordt opgeleverd. Bij een *agile* werkwijze hoort ook een *agile* financiering. Hier kan mogelijk een *mismatch* ontstaan.

3.4 Bedreiging: verservicing van producten en diensten

De trend 'verservicing' van producten en diensten' kan ongewenste neveneffecten hebben als kernfunctionaliteit van het e-depot als zelfstandige service ter wereld komt, zonder dat het met kennis van zaken wordt beheerd. Daarmee versnipperd de kennis over de archiveringsdienst en raakt de samenhang van de kernfunctionaliteit buiten beeld. De *business value* die een e-depot moet leveren, raakt dan buiten beeld en biedt dan mogelijk niet eens meerwaarde meer.

Het 'verservicen' van het e-depot dient de hoogste prioriteit te krijgen, zodat we de klanten kunnen blijven bedienen. We hebben inmiddels de afgelopen jaren de kans laten lopen om dit *agile* te doen; het is echter nog niet te laat, maar dan is actie vereist. Hierbij ontstaat dan de kans dat een cafetariamodel wordt geïntroduceerd, waarin services als aparte dienst kunnen worden aangeboden.

3.5 Bedreiging: overbrengen steeds vroeger

Inmiddels is vervroegde overbrenging in het voorstel van wet voor de nieuwe Archiefwet 202x opgenomen. Dat betekent dat voor klanten een overbrengingstermijn van tien jaar in beeld komt. Dat is een overbrugbare periode om direct met het NA zaken te doen. Onze positie van *man in the middle* staat daarmee onder druk. We moeten meer nadruk gaan leggen op de in Justitieland voorkomende lange vernietigingstermijnen.

3.6 Kans: toenemend aantal bewaarplaatsen

Het nieuwe voorstel van wet voor de nieuwe Archiefwet 202x voorziet niet in meer bewaarplaatsen voor het Rijk dan die bij het NA. Er is echter nog een onderzoek gaande bij OCW om dit eventueel mogelijk te maken, zoals de Minister dat in de aankondiging van de nieuwe wet aan de Tweede Kamer schreef. Deze kans ligt behalve blijven lobbyen bij DI&I buiten ons bereik.

3.7 Kans: Archiving by design

In het spoor van duurzame toegankelijkheid is *archiving by design* gemunt. Door archivering in het ontwerp van de informatievoorziening mee te nemen kan van meet af aan metadatering goed worden toegepast. Iedereen is dan archivaris. Dat biedt voor ons kansen om aansluitingen op het e-depot eenvoudiger te realiseren. DUTO-scans kunnen helpen om ons te positioneren.

3.8 Kans: Privacy beschermen

De nieuwe wetgeving om de persoonlijke levenssfeer van burgers te beschermen heeft tot een 'pandoraal' complex van activiteiten geleid, die werden ingegeven door de enorme boetes die de Autoriteit Persoonsgegevens kan opleggen. Persoonsgegevens zijn bij de overheid onderdeel van de informatiehuishouding en dus onderworpen aan de Archiefwet en ondergelegen selectielijsten. Met behulp van metadata kunnen in het e-depot persoonsgegevens conform vigerende wet- en regelgeving beschermd worden en tijdig verwijderd.

4 Conclusie

In het grote plaatje zijn er geen grote verschuivingen. Dat valt ook niet te verwachten met de wijze waarop we de (langjarige) trends in kaart brengen en in kleine trends opsplitsen. Op organisatorisch niveau liggen er wel wat (oude) kansen en bedreigingen.

Het wat oudere idee om archiefbeheer als dienst te gaan verlenen, dient onderzocht te worden.

Er is een nieuwe waarschuwing gevonden met betrekking tot de financiering, die bij een *agile* werkwijze moet gaan passen.

Er zijn twee bedreigingen die het hoofd moet worden geboden:

- het 'verservicen' van producten en diensten moet nu serieus opgepakt gaan worden, want er klinkt inmiddels gemor in de buitenwereld;
- het vervroegd overbrengen is bijna een gelopen koers, zodat we meer nadruk moeten gaan leggen op de lange vernietigingstermijnen in het JenV-domein om ons bestaansrecht te rechtvaardigen.

Er liggen een drietal kansen:

- het worden van een archiefbewaarplaats is een wat oudere kans, die we geprobeerd hebben te verzilveren. De koers is nog niet gelopen, maar is *out of our hands*;
- *Archiving by design* biedt kansen om aansluitingen op ons e-depot eenvoudiger te laten verlopen. De DUTO-scan die in voorbereiding is kan helpen om ons beter in de primaire processen te positioneren;
- Bescherming van de privacy heeft een directe relatie met het bewaren in een e-depot conform wet- en regelgeving met behulp van metadata.

5 Literatuur

- "Archiefwet 1995". Staatsblad. 30 mei 1995, 276 editie.
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-1995-276.html>
- "Bestuurders waarschuwen voor gevolgen van 'digitale dementie'". Binnenlands Bestuur Digitaal, 24 april 2015.
<https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/nieuws/bestuurders-waarschuwen-voor-digitale-dementie.9472036.lynkx>
- Ahmed, Mumtaz, Ragu Gurumurthy, en Gaurav Khetan. "Where do you fit in the new digital ecosystem? An overview of the trends shaping the technology, media, and telecom industry". Deloitte University, 1 april 2016. <https://dupress.com/articles/new-digital-ecosystem-technology-media-telecom-industry/>
- Algemene Rekenkamer. "Prestaties in de strafrechtketen". 's-Gravenhage: Algemene Rekenkamer, 9 februari 2012.
[https://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2012/02/Prestaties in de strafrechtketen](https://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2012/02/Prestaties%20in%20de%20strafrechtketen)
- Anderson, Chris. "The long tail: waarom we in de toekomst minder verkopen van meer". Vertaald door Ypie Veenstra. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2004.
- Banerjee, Kyle, en Max Johnson. "Improving Access to Archival Collections with Automated Entity Extraction". The Code4Lib Journal, nr. 29 (15 juli 2015).
<https://journal.code4lib.org/articles/10726>
- Berger, Lynn. "Tijd om dingen serieus te nemen". De Correspondent. 30 april 2016.
<https://decorrespondent.nl/4404/Tijd-om-dingen-serieus-te-nemen/205409051496-24e6cdf0>
- Bregman, Rutger. "Het tijdperk van het neoliberalisme loopt ten einde. Wat komt ervoor in de plaats?" De Correspondent, 14 mei 2020.
- Briggs, Bill. "Tech Trends 2016. Innovating in the digital era". Deloitte University, maart 2016.
www.deloitte.com/us/techtrends2016
- Briggs, Bill, and Chris Hodgetts. "Tech Trends 2018. The Symphonic Enterprise." Londen: Deloitte, 2018.
<https://www2.deloitte.com/insights/us/en/focus/tech-trends.html>
- Burbank en Roe. "Emerging Trends in Metadata Management". Dataversity, 2016
- Buruma, Ybo. "Het recht op vergetelheid. politieke en justitiële gegevens in een digitale wereld". In De staat van informatie, 165–222. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2011.
<https://public.ebib.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=675605>
- Buchholz, Scott en Bill Briggs. "Tech trends 2020", Deloitte Insights, 2020.
https://www2.deloitte.com/content/dam/insights/us/articles/tech-trends-2020/DI_TechTrends2020.pdf
- Daly, Ciarán. "Trends in Metadata Management: Intelligent Applications for Operational Success". AI Business, 16 januari 2019,
https://aibusiness.com/document.asp?doc_id=760784&site=aibusiness
- Directie Informatisering & Inkoop. "De informatiestrategie 2017-2022 van Ministerie van Veiligheid en Justitie – Informatie raakt mensen". Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag, juli 2016.

- Erfgoedinspectie. "De waarde van archief. Rapport over de naleving van de Archiefwet 1995 in de zaak Cees H." Onderzoek. Den Haag, 9 december 2015.
<https://www.erfgoedinspectie.nl/actueel/nieuws/2015/12/09/de-waarde-van-archief>
- . "Een dementerende overheid?" Rapport, 1 februari 2005.
<https://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2005/02/01/dementerende-overheid>
- . "Kadaster. De duurzame toegankelijkheid van de informatiehuishouding en het digitale archief". Rapport. 's-Gravenhage, 20 oktober 2014.
<https://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2014/10/20/inspectierapport-kadaster>
- . "Onvoltooid digitaal. De kwaliteit van de digitale archieven bij de organisaties van de Rijksoverheid". 's-Gravenhage, 24 november 2015.
<https://www.erfgoedinspectie.nl/publicaties/rapport/2015/11/24/onvoltooid-verleden>
- Evans, Joanne. "Designing dynamic descriptive frameworks". Archives and Manuscripts 42, nr. 1 (2 januari 2014): 5–18.
 doi:10.1080/01576895.2014.890113.
- Floridi, Luciano. "Informatie". Vertaald door Tijmen Roozenboom. Amsterdam: AUP, 2014 (2010).
- . "The 4th revolution. How the infosphere is reshaping human reality." First edition. New York ; Oxford: Oxford University Press, 2014.
- . "The ethics of information". 4 vols. Principia Philosophiae Informationis 2. Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Frank, Rebecca, en Elizabeth Yakel. "Disaster planning for digital repositories". Montreal, 2013.
- Future Lab. "De informatiehuishouding van het Rijk in 2030". Versie: april 2020.
- Genser, Michelle. "Five Trends that Will Shape the Future of Metadata Management". Infogix, 12 september 2019.
<https://www.infogix.com/infogix-pinpoints-five-trends-that-will-shape-the-future-of-metadata-management/>
- Graaf, Beatrice de. "Dwalen in landschap van de tijd". NRC. 23 april 2016.
<https://www.nrc.nl/handelsblad/2016/04/23/dwalen-in-landschap-van-de-tijd-1611290>
- Hart, Paul 't. "Ambtelijk vakmanschap 3.0. Zoektocht naar het handwerk van de overheidsmanager". NSOB, 2014.
<https://www.nsob.nl/publicatie/2014-ambtelijk-vakmanschap-3-0/>
- Helwig, Petra, and Roland Bisscheroux. "Landelijke Archieven Referentie Architectuur." Informatie, november 2014.
- Hoekstra, Rein Jan, Eppo van Hoorn, Leo de Wit, and Rembrandt Zijderhoudt. "Het Rapport van de Onderzoekscommissie Strafrechtelijke Beslissingen Openbaar Ministerie Naar Aanleiding van de Zaak-Bart van U." Onderzoek, 2015.
<https://www.om.nl/@89804/bevindingen/>
- Hofman, Hans. "Een uitdijend heelaal? Context van archiefbescheiden," in Context. Interpretatiekaders in de archivaliek, Jaarboek 2000, Stichting Archiefpublicaties, 's-Gravenhage, 2000.
- Justitiële Informatiedienst/Expertise- en Dienstencentrum Digitale Archivering (EDDA). "Grondslagen e-depotvoorziening". Almelo, versie 2.0, 7 februari 2017.
- . "Trends in het handelen van de overheid. Is er toekomst voor een e-depot?" Almelo, versie 1.0, 19 december 2016.

- Knigge, G., en C.H. De Jonge van Ellemeet. "Beschikt en gewogen". Den Haag: Hoge Raad, december 2014.
<https://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/PublishingImages/Rapport%20Beschikt%20en%20Gewogen.pdf>
- KPMG. "Emerging Trends in Infrastructure 2016". Foresight. A global infrastructure perspective. KPMG Global, 13 januari 2016.
<https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2016/01/emerging-trends-in-infrastructure.html>
- KPMG. "Global Insights Pulse Survey". KPMG Shared Services and Outsourcing Institute, 2 mei 2016.
<https://www.kpmg-institutes.com/institutes/shared-services-outsourcing-institute/articles/2016/05/nordic-2016-sourcing-advisory-pulse-survey.html>
- Leivestad, Tone, Minna Metsälä, Joakim Abeleen, Hans-Jörg Robert, en Lars Åkne. "Nordic Shared Services and Outsourcing Pulse Survey 2016". Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. "Meldplicht datalekken Wet bescherming persoonsgegevens". Overheid.nl, 1 januari 2016.
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037346/2015-12-16>
- . Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2005. Vol. 2004/2005, 2006. <https://parlis.nl/pdf/kamerstukken/KST87632.pdf>
- Minister van Veiligheid en Justitie. "Rechtsstaat en rechtsorde". Vol. 2015-2016, 2016.
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2016Z03540&did=2016D07194
- Mittelstadt, Brent Daniel en Luciano Floridi. "The Ethics of Big Data. Current and Foreseeable Issues in Biomedical Contexts." Science and Engineering Ethics, May 23, 2015. doi:10.1007/s11948-015-9652-2.
- Nationaal Archief, "Archiveren by design", geraadpleegd op 3 juli 2020.
<https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/archiveren-by-design>
- , "Eisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie (DUTO-eisen)". <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/duto>
- Nationale ombudsman. "Ombudsman: WOB is juridische jungle". Publiek. de Nationale Ombudsman, 29 september 2011.
<https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/2011/ombudsman-wob-juridische-jungle>.
- Nekkers, Jan, and Jeroen Plantinga. "Op Weg Naar 2020 En Verder. Het Verhaal van de Archief functie." Archief 2020, Oktober 2015.
<https://archieffunctie.nl/downloads/op-weg-naar-2020-en-verder-het-verhaal-van-de-archieffunctie>
- Noordegraaf, Mirko, Aline Bos, en Monique Mulders. "Verbindingen verbeteren. Bestuurlijke trends, opleidingsontwikkelingen en professionalisering van het openbaar bestuur". Utrecht: Universiteit Utrecht, april 2011.
<https://www.ikpob.nl/wp-content/uploads/2014/12/Verbindingen-verbeteren.pdf>.
- Provincie Noord-Holland. "Pilot e-Depot 'Vervroegd overbrengen' van de Provincie Noord-Holland naar het Noord-Hollands Archief". Haarlem, januari 2016.
<https://www.noord-holland.nl/web/file?uuid=4295996f-f421-4a52-a585-3535b5c49423&owner=bf460630-cafb-48a2-8796-7d0e953a6ece>.

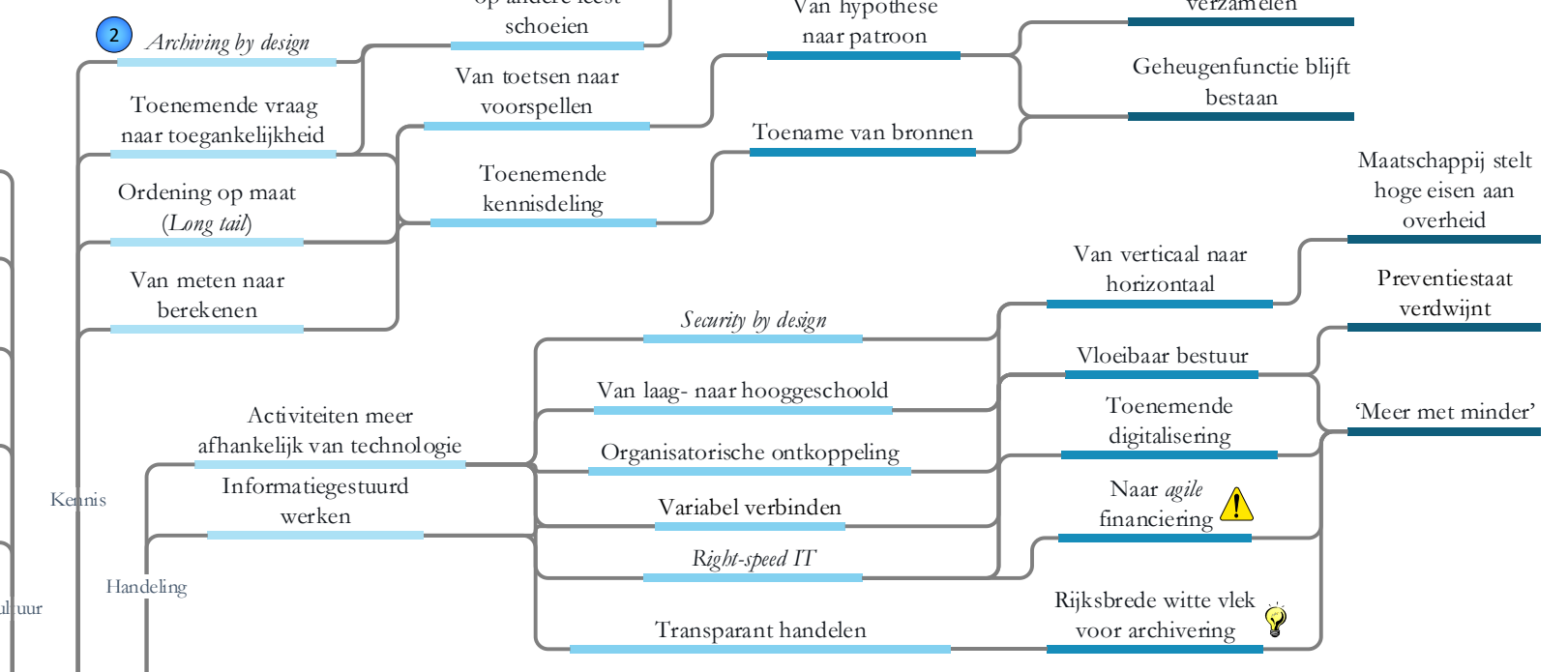
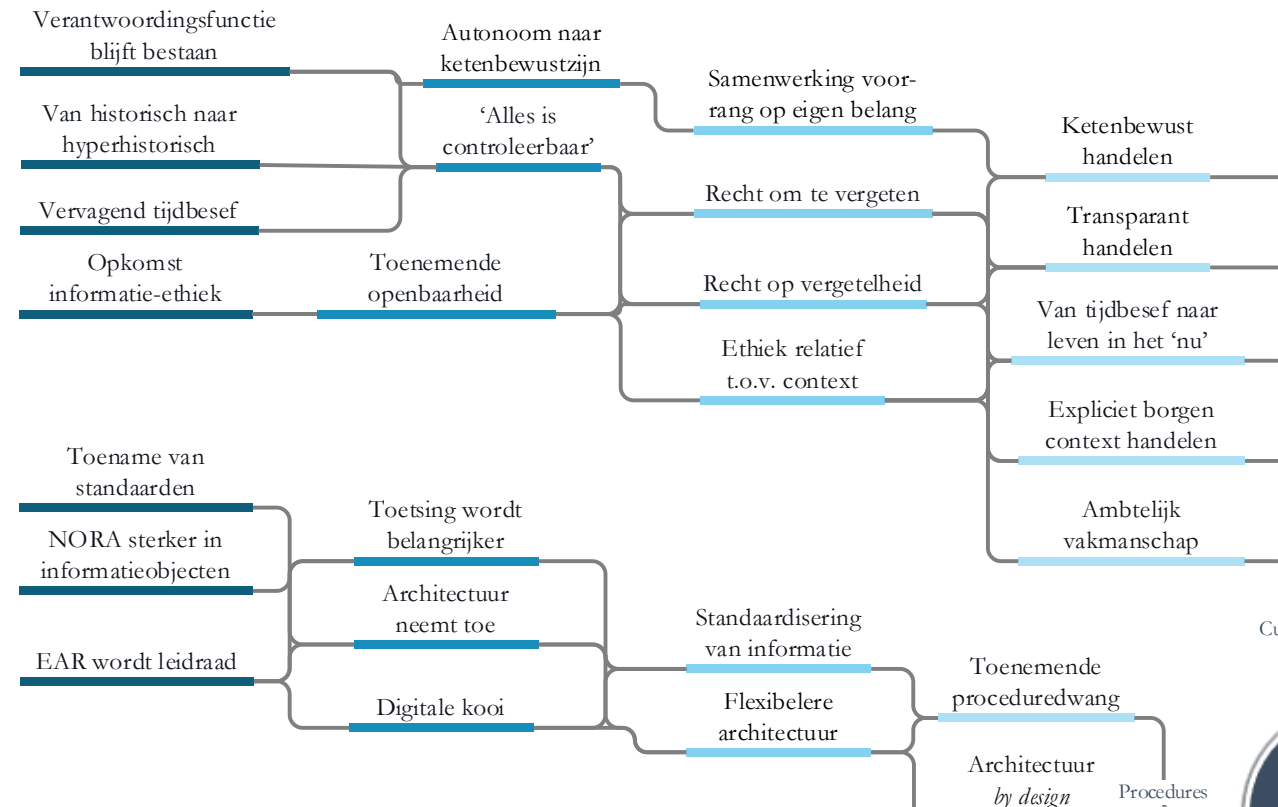
- Raad van State. "Ongevraagd advies over de ministeriële verantwoordelijkheid". 15 juni 2020.
<https://www.raadvanstate.nl/@121354/w04-20-0135/>
- Richards, Mark. "Microservices vs. Service Oriented Architecture". Boston: O'Reilly, 2016.
<https://www.openshift.com/promotions/microservices.html>.
- Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens,
<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0046:NL:HTML>
- Rijksoverheid. "Modernisering Archiefwet". 2019.
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/archieven/modernisering-archiefwet>
- Saaman, Erik, Peter Bergman, Auke Bloembergen, Hans Goutier, Petra Helwig, en Tom Moesker. "Doelarchitectuur digitale duurzaamheid. Onderdeel van de Enterprise-Architectuur voor de Rijksdienst". 's-Gravenhage: ICCIO, 6 juli 2012.
- Schatsky, David, en Craig Muraskin. "Beyond bitcoin. Blockchain is coming to disrupt your industry". 7 december 2015.
<https://dupress.com/articles/trends-blockchain-bitcoin-security-transparency/>.
- Schuilenburg, Marc. "Orde in Veiligheid. Een Dynamisch Perspectief". Den Haag: Boom Lemma uitgevers, 2012.
- Smart Industry Consultants. "Trend VS Trend: Hoe data driven decision making wordt lamgeslagen door standaardisering". Sycade, 2020.
<https://smartindustryconsultants.nl/nieuws/data-driven-decision-making/>.
- Spruit, Adrie. "Duurzame overheidsinformatie. Positionering en functionaliteit van digitaal informatiebeheer". NORA, 15 juli 2015.
https://www.noraonline.nl/images/noraonline/4/4a/Duurzame_overheidsinformatie_2015m07d15.pdf.
- Steen, Martijn van der en Mark van Twist. "Veranderende vernieuwing. Op weg naar vloeibaar bestuur". Den Haag: NSOB, 2010.
<https://www.nsob.nl/publicatie/veranderende-vernieuwing-op-weg-naar-vloeibaar-bestuur/>.
- Steen, Martijn van der, Martin Schulz, Nancy Chin-A-Fat, en Mark van Twist. "De som en de delen. In gesprek over systeemverantwoordelijkheid". Den Haag: NSOB, 2016.
<https://www.nsob.nl/publicatie/2016-de-som-en-de-delen-in-gesprek-over-systeemverantwoordelijkheid/>
- UvA. "Archival and Information Studies (Media Studies)". Geraadpleegd op 3 juli 2020. <https://www.uva.nl/m-programmas/gsh/dual-masters/archival-and-information-studies-heritage-studies/archival-studies-heritage-studies.html?origin=znSrDUT%2BQ5uz6dso72fBmw>.
- Veldhuisen, Aris van, en Dominique Snel. "Integriteit in ontwikkeling. Implicaties van trends en ontwikkelingen voor de integriteit van het openbaar bestuur". Utrecht: Andersson Elffers Felix, 26 september 2014.
- VERORDENING (EU) 2016/679 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming),

- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>
- W3C. "PROV-Overview." PROV-Overview, 30 april 2013.
<https://www.w3.org/TR/prov-overview/>
- Watkins, Elizabeth Anne. "Towards a Theory of HyperHistory". The Enemy, 10 september 2013.
<https://theenemyreader.org/towards-a-theory-of-hyperhistory/>
- Westerman, Pauline. "Recht als raadsel. Een inleiding in de rechtsfilosofie". Zutphen: Uitgeverij Paris, 2013.
- Widlak, Arjan, and Rik Peeters. "De Digitale Kooi. (On)Behoorlijk Bestuur Door Informatiearchitectuur". Den Haag: Boom Bestuurskunde, 2018.
- WRR. "Big Data in een vrije en veilige samenleving". Den Haag: Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, april 2016.
https://www.wrr.nl/fileadmin/nl/publicaties/PDF-Rapporten/rapport_95_Big_Data_in_een_vrije_en_veilige_samenleving.pdf
- Yoon, Ayoung. "End Users' Trust in Data Repositories. Definition and Influences on Trust Development". Archival Science 14, nr. 1 (1 maart 2014): 17-34. doi:10.1007/s10502-013-9207-8.
- Zenger, Rejo. "Ministerie moet alle problemen Wob aanpakken". Privaat. Bits Of Freedom, 18 augustus 2014.
<https://www.bof.nl/2014/08/18/ministerie-moet-alle-problemen-wob-aanpakken/>

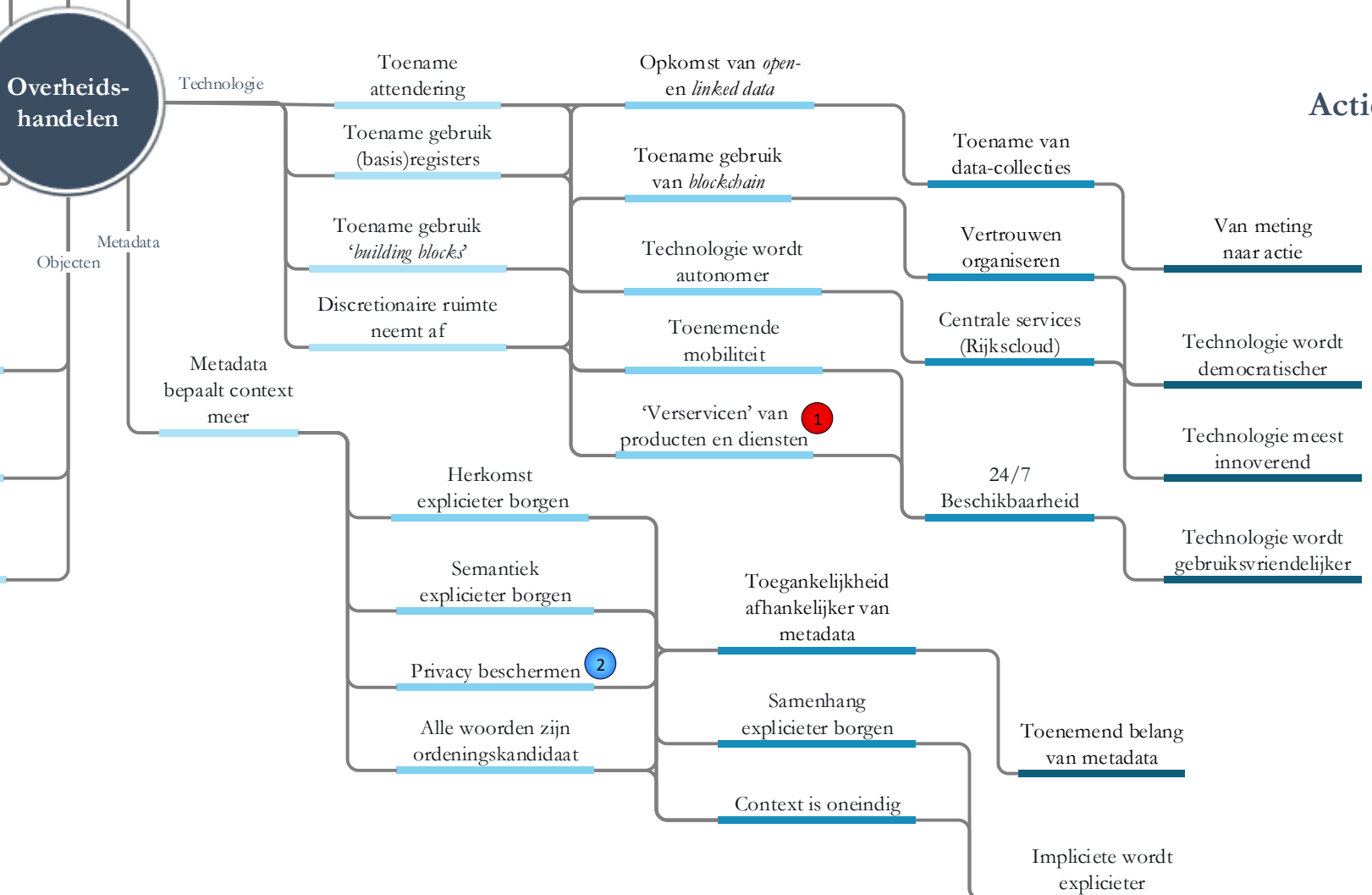
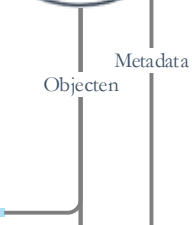
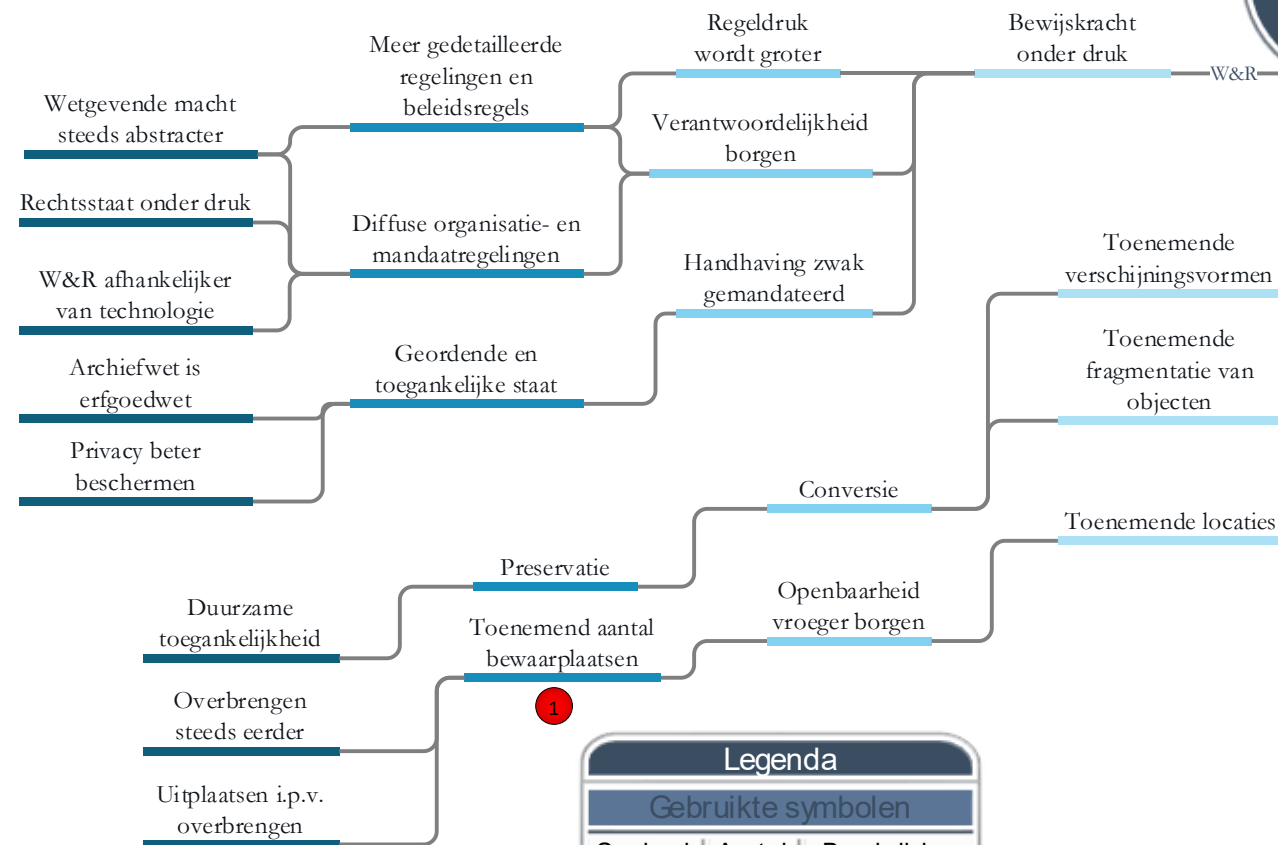
Omgevingscan 2020

Digitalisering en Archiveringsdienst Justid, 17 november 2020, v1.0

Interpretatie

Structuur

Actie

Legenda		
Gebruikte symbolen		
Symbol	Aantal	Beschrijving
⚠️	1	Waarschuwing
1	2	Prioriteit 1
2	2	Prioriteit 2
💡	1	Idee

Object